

12045.

5 1,

168
2/6

DEO FORTUNANTE!

De

INDUCIIS,

Publicè disputabunt

PRÆSES

CONRADUS SAMUEL

SCHURZFLEISCH,

Et

RESPONDENS

CAROLUS WIDEMANNUS,

LIPS.

VI. Eid. Septembr. A. E. C. V. cl. 1sc LXIIX.

In Auditorio majori.

WITTENBERGÆ,

Typis MATTHÆI HENCKELII, ACAD. TYPOGR.

DEO FORTUNANTE!

INDICIS

libri

PRÆSES

CONRADUS SAMMEL

SCHURMELER

RESPONDENS

CAROLUS WILHELMANNUS

LIBRARIUS

in

Wittenbergae

MDCCCXXXIII

WITTENBERGAE

in a. Martini Henrici, Acad. Typogr.

I. N. J.

CAPUT I.

§. I.

Ultas esse res, quæ cum ad communis vitæ utilitatem; tum ad Reip. salutem magnam vim habeant, & rationes plurimæ, & vetustissimorum Analium monumenta, quæ afferre jam non expedit, clarissimè testantur. De exemplis Majorum *a)* nil dicam, cum ultro citroque posteritati prodata inveniamus, quæ nemo nisi ignarus reipublicæ, nescire, nemo, nisi barbarus averfari, nemo denique, nisi salutis imperii immemor, odisse potest. Cujus ut dare liceat vel quæcunque documentum, locus, spero, differendi erit de Induciis, quibus ut victis *b)* nihil salutaris; ita sæpenumero victori *c)* nil ad proni in pacem animi clementiæque opinionem utilius est. Sed dignitatem quoque earundem confirmat, quòd divini humanique juris fœdera violasse intelligatur, qui nescio quâ projectâ libidine & induciarum violare religionem *d)* & rumpere fas gentium ausit. Tum verò ex usu reipublicæ illas esse, cum multi, tum præcipuè sortes & de summa rerum præclarissimè meriti testabuntur, *e)* facile affirmaturi, & caput suum exitio se objecturos, & rempublicam in extremum discrimen adducturos fuisse, ni rationes, quibus pietas obstringi possit, excogitassent, ac inducias, præcipua illa securitatis

tatis publicæ momenta, & quædam quasi salutis bellicæ
 pignora, quibus cum hæsitante ac destinatis adversante
 fortunâ in gratiam redierunt, cum hoste pepigissent.
 f) Cæterum Induciæ certis stant legibus, & suis quasi
 vinculis continentur, quarum rationes ut excutiamus,
 honorificum, ut rectè ineamus, publicè est salutare. Et
 quidem Inducias vulgò eas probare solent, quas inchoat
 diffidentia g) sui, prudentia moderatur, quas fortitudo
 denique & spes magnis nixa consiliis, & validis instructa
 præsiidiis, & auxiliis hinc inde contractis firmata, b) finit.
 In qua curarum parte occupato & si oprandum fuerat, vel
 limatissimi iudicii, vel exquisitissimi ingenii Præceptores
 meos, hoc munere præclarissimè defuncturos, in vices
 meas succedere; nihilo tamen secius tantorum Virorum,
 quos Præceptores nancisci, haud exiguum felicitati ro-
 bur, studiis certè decus est, favore atque patrocinio cona-
 ri aliquid, integrum erit.

a) Est enim prudentis tenere placita Veterum, nosse exem-
 pla majorum. Conf. Cic. lib. III. de leg. & incomparab. Böcler. dis-
 fert. de notit. Reip. Conringius in lib. de Civil. prud. b) Hi enim
 per inducias vires amissas colligunt. c) Hanc ob causam Syngambis
 Alex. M. ex gratia & æquitate estimatum Dario ipso digniorem pro-
 nunciare non dubitat. Curt. III. 12. 24. Interest enim victoris,
 ut non magis justus, quàm misericors audiat. in ejusd. IV. u. Hoc
 nomine quoque Cesar auctoritatem apud exteras gentes amplifica-
 vit, ut omnes dicerent, ope Deorum sua bella gerere. De bell. Gall.
 II. & alibi passim. Tali modo Darius Codomannus se misericordia,
 & continentia Alexandri victum, cum nulla se quidem hætenus vis
 subegerit, affirmat. ap. Curt. IV. u. Huc spectant multa alia, quæ
 apud Liv. Frontin. Plutarch. Flor. Val. Max. legas. Eodemque mo-
 do Cl. D. Baudius iudicat, Regem Hispaniarum non vi aut necessita-
 re compulsam, sed benignitate & clementiâ adductum, foederatos
 Belgas ad pacem induciarum inviasse. Orat. de ampl. Bell. Belg.
 Induc.

Induc. Tantum ut alibi, ita maxime in bello virtutis & benevolentiae valet fama. Sed de hoc judicabitur inferius. d) Cornel. Nep. in Agefilao XVII. 2. ubi Agefilao affirmat, se servata Induciarum religione, sensit Deorum Numen facere secum, hominesque sibi conciliatos. e) Laco apud Cornel. d. l. iis se confirmasse exercitum facturum. f) Argumento huic rei sunt Induciae inter Romanos & Sabinos pactae, apud Dionys. II. 5. g) Recte in hanc rem Dominicus Baudius in Orat. de Induc. Bell. Belg. Libens, inquit, assentior iis, qui providam & sapientem diffidentiam opinantur esse firmisimum adversus fraudes & insidias munimentum. h) De his vid. nunquam satis admirandus Boxb. Instit. Polit. Baud. in Orat. de Inducis bell. Belg. & Nobiliss. Job. Strauch. in Diss. de Induc. Ut nihil de summo Grotio & auctore juris & iudicii specialis dicam.

§. II. Vix est, ut quomodo recte Induciarum leges inentantur, feliciter expediamus, nisi primo omnium nominis rationem habeamus. Si enim haec leviora videntur, quae tamen haud raro gravissima sunt: hoc tamen minus ab iis abhorreo, quod magis ad rerum saepe vim exprimendam faciunt. Agellius i) nisi tamen in re seria ludere velit, Varronis sententiam expositurus, singulari quadam ratione causam aperire hujus vocis studuit, arbitratus, inducias appellari a vocibus *inde uti jam*. Si probat tamen haec lectio est. Certum vetustissimo codici, quem ex Bibl. Paulian. D. Joh. Strauch. memorat, ea manifeste repugnat. Rationem, quam Agellius affert, subtilior est, quam verior: verior, inquam, forte in ista studiorum umbra, & apparatusu λέγειν. Ubi non tam vis ingenii, quam literarum indoles aestimanda saepe venit. k) Nihil melius nostro iudicio sapiunt, qui ab initu (vel ut Veteres scripsisse lego, ENDOITU:) deduci autumant. Eorum classi aggregant Aurelium Opilium, l) qui ne frustra hunc suscepisse laborem videretur: *Induciae*, inquit, *dicuntur*, cum hostes inter se utrinque alter ad alterum impunè & sine pugna

incunt. Inde ab eo, pergit, nomen esse factum, quasi in-
tus atque introitus. Sed quis non videt, Opilium durius
hanc originem interpretari? Tantum abest, ut auream
hanc derivandi rationem dicam, ut ab omni quoque Clas-
sicorum auctorum usu longè alienissimam esse censeam.
Quis enim fando unquam audivit? Quis usquam legit, ini-
tum bonis Scriptoribus dici, quem sibi finxit Opilius, di-
gnus, qui, ne quid durius dicam, ad Opilionum turbam
abeat, si ita quidem ex animo sensit. Sunt, qui privatim
tamen hactenus ita existimant, ab In & Duce appellari,
persvasum habeant, quòd inducias facere, in Ducis belli sit
manu. Ast, nisi fallor, iterum nimis à veritate hæc defle-
ctit originatio. Alii ac inducendo *m*) simplicius deduci,
arbitrantur. Et tamen si quidam causantur, his rationem
metri obstate: Nihilo tamen secius rem esse confessam
ajunt, quòd derivata quædam à fontibus suis nimis longè
abeant. Sed ii, ut jam dicemus, vocem ex quorundam
rivulis æstimant, quam ex fontibus debebant. *n*) Marti-
nius aliam insistit viam, induciarum originem multò a-
cutius ab In & Otium auspicandam esse, dictitans. Qui
tamen si à Græco *ἐνδύκεις* *o*) deducere voluisset; parum
fortè abesset, quin consentientes nos haberet: Nisi Vir
Clarissimus ac Polyhistor exactissimi ingenii D. Chr. Dau-
mius monuisset, iis, qui ab *ἐνδύκεις* derivatas velint, metri
ac justæ pronunciationis leges refragari. Cum enim
syllaba, quæ tertia ab ultima est, in dictione Græca tempus
breve habeat; id verò multò secus in voce Induciarum
appareat, cujus initio proxima, tempus longum (loquen-
dum enim hic cum magistris Poetices est) retinet, justa,
cur id displiceat, causa est. Hospitem enim in studiis hu-
manitatis esse oportet, qui hoc ignorat. Producimus
Terentium Eunuch. I. 1. 15. Senec. Theb. v. 485. Pruden-
tium,

tium, peristeph. 3. 126. argumento huic sufficientissimos
testes. Recentiorum exempla, quales sunt Joh. Francisc.
Picus, Bapt. Mantuan. Petr. Cursius, Caelius Calgvinus, Ju-
lius Scaliger, ea non sunt auctoritate, ut legem inter do-
ctos faciant. Qui ab Indu vel Indo & otium deducunt,
Cl. Daumio nugari videntur. Sed & aliis quoque hæc o-
rigo aded non placet, ut longè quoque diversam eligant.
Ad locum Agellii, qui extat l. 1. Noct. Attic. c. XXV. Car-
rionis notas Daumius desiderat, & dissidium inter eum &
Stephanum exortum detestatur. Igitur cum tertiam ab
ultima non litera brevi, sed longa & producta oporteat
pronunciari, congruens est, ut suam metro legem serva-
turi, ab ~~inducendo~~ dictas velimus, cum per inducias cessa-
tio ~~quædam~~ ab armis inducatur. Nil clarius, nil certius
est, satis argumenti habentibus, cur à Grotii, & qui hunc
sequitur summus D. Joh. Strauchius, origine discedamus.
Nec desunt, qui à vocabulo indicis vel indicii malint de-
duci, qui spem omnem in literarum J. & U. permutatione
ponunt. Sed hi dum rem expedire conantur, impedi-
unt magis.

i) l. 1. cap. 25. cit. Math. Martinio in lex Philolog. in hac vo-
ce & D. Jac. Martin. l. 2. Polit. & D. Strauch. laud. diff. Cui præter
alios observatum est, multò secus illic legit: np. Induci Ansam k) sci-
licet existimat, originem induciarum rectè hinc arcessi, quòd præ-
terito induciarum tempore, quod mutua conventionione initium est,
omnia pristino rursus belli jure agere liceat. De rei veritate non
laboramus, dummodo modus ille derivandi animum exsaturaret;
Sed alias certum est, si placito Agellii standum, rectius scribi indu-
cias, quam inducias. Ita etiam scribitur in aliquibus juris nostræ
Systematis, ff. de capt. & Postl. l. 19. S. 1. Si tamen ex sola illa scri-
ptione faciendum judicium esset, multa inepta, multa absurda inferi
Originibus oporteret. l) Ita eum sentire in libr. quos Musarum
inscripsit, testis est. Agellius. m) Inducere alioquin verbum est
JGro.

ſcriptorum proprium, & à tabellis ceratis, ſive pugillaribus, quibus
litteras ſtylo inſcriptas, ſtylo iterum expungere licebat, deſumptum.
ff. de his, quæ in teſt. del. l. 1. §. 1. Illud etiam inter omnes conſtat,
Tranquillum hinc deſumpſiſſe phraſin, inducere decretum, pro reſi-
gere vel reſcindere leges. De accommodatione hujus vocabuli in
ſupplicii diſquiri poſſet. n) Lex. phil. c. 1. Incomparabili Grotio no-
ſtro ab Inde & Orium dici, D. Strauchius quoque monet, diſp. laud.
de induc. Quo pertinet etiam vetus ſcriptio ENDOITIA vel IN-
DOITIA, conf. Grot. de J. B. & P. III. XXI. 2. p. 602. o) Id prædi-
ctum eſt ſignificatu benevolentia & promptitudinis. Conventiones e-
nim oriuntur ex conſenſu in idem placitum & ad fidem ſervandam
efficaciter obligant.

§. III. Cæterum ab his parum ad remp. redundare
videtur emolumentum. Interim haud dimitemus occasio-
nem diſquirendi, quæ cum induciis paria in ſignificatio-
ne faciant. Pax Caſtrenſis Varroni, aliis ceſſatio pugnae
pactitia: nonnullis foedus militare dicitur. Præter cæ-
teros Thucydides ἐκεχειρίαν nominat, quod tempore Indu-
ciarum cohibitis quaſi manibus, à pugna ceſſetur. Nec
æquum eſt, ut prætereamus ἀναχωρήν, p) tritam Græcis
vocem, hac ſignificatione venire; quam ignorare non
poſteſt, qui vel à limine Herodianum ſalutavit. q)

p) Dicitur ſic ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης ἀνωτάτης ἐξεν. Aliis ita appel-
lari videtur, quaſi ἀνοχή ab ἀνέχω. q) In Oriente quædam obver-
ſantur vocabula, à themate ſenſu concordia, reconciliationis, vel pa-
cis prædito arceſſenda. Gallis pactum Induciarum Treves, Italis Tre-
gua dicitur, quod ad naſeam in ſchedulis pragmaticis frequentari
videas. Nec id D. Strauch prætereſſe potuit.

§. IV. Inde ambiguitatem evolvendam proceſſuro,
obſervandum eſt, Inducias jam ſumi pro re ipſa, vel ceſ-
ſatione pactitia inter belligerantes conſtitutâ; jam pro
formula, in qua conditiones mutuo paciſcentium conſen-
ſu approbatæ, ad poſteritatis memoriam deſcriptæ extant.

r)

r) Cæteroquin ea significatio ad institutum nostrum haud
quadrat, quâ, nomine induciarum, quolibet remissio vel
relaxatio intelligitur. Qualem occurrere, nemini du-
bium est apud Cassiodorum & Jctos, qui pro suo loquen-
tium more Inducias moratorias vocant, s) quæ debitori-
bus fortuito casu ad paupertatem redactis concedi solent,
ut durantibus iis, facultatem habeant reparandi pecuniam,
& dissolvendi æs alienum. Nec vacat & à proposito alic-
nius est, horum afferre quintuplices Inducias, quas ap-
pellant, Restitutorias, Præparatorias, Citatorias, Delibera-
torias & denique Executorias. Nam reminiscenti, poli-
tici partes jam mihi datas esse, aliò sunt cogitationes con-
vertenda.

r) Talem induciarum formulam legas apud Thucydid. l. IV.
B. P. & in Tom. III. Histor. German p. m. 2090. Ubi Ebraimus Strot-
sibenius nomine Solymani Turc. Imper. literas protulit, in quibus
exarata erant conditiones, ad inducias octonis annis duraturas,
pertinentes. Chaldei, ut obiter inseram, literas conventionum &
contractuum Schoter appellant. Hinc Æram Alexandri Ætam
accepimus, quasi dices numerum cautionum. Cæteroquin de vario
conventionis usu vid. laud. D. Strauch. s) Quæ sunt induciæ sensu
juridico, patet per l. 8. Cod. Qui Bon. Ced. Poss. Hucoff. Schonbor-
ner Polit. l. V. c. 26. J. Martini lib. III. Polit. pars. Inducias se-
cundum glos. sum. 3. qv. 2. Et Hahn. de Jur. Im. r. German. Th. 40.
§. 5. Add. Perez, Jctus Lovaniensis n. 24. 2. C. h. t. Literæ, qui-
bus hujusmodi induciæ conceduntur, Gallis dici solent lettres de re-
spit. à un ou cinq ans. & quinquennel. Vulgo appellari solent gratiæ,
rescripta moratoria, induciales, dilatoria securitatis, Quinquenel-
len/ Schutznstand Briefe. Conf. Reform. Polit. de A. 1548. & 1570.
it. N. A. A. 1654. formulam earum præbet Harsdörf. Z. Secret. part.
II. append. p. 740.

§. V. Itaque ne sine præscripto ordinis differere
videar: sequitur, ut expediam, unde vim atque sanctita-

B

tem

tem Induciarum, tanto oculis evidentius subijcere liceat. Id facturus, à definitione auspicari in animam induxi. Ut verò omnia hoc loco ratione juris militaris, r) quod vel maximos juris gentium fructus tulisse accepimus, merienda censuerim. Ita haud pigebit, Inducias appellare conventionem, u) militarem, à Ducibus w) in certum tempus x) mutuæ securitatis causa y) initam, ut durante ad- huc bello, z) pugna suspendantur, aliisque omnes actus hostiles intermittantur. aa),

e) Hinc qui jus belli non habet, nec jus pangendi inducias habere intelligitur. Sciatur hic tamen jus pangendi inducias ex iis esse, quæ evidentis utilitatis respectu aliis quoque possint impetrari. Tametsi enim non ignoramus, potestatem faciendarum induciarum ad jura majestatis majora, gubernationem & statum reip. primario concernentia, pertinere, tamen speciali ratione receptum à majestate est, ut usum talis juris aliquando inferiori concedat, munusque hoc sibi debitum, alteri tribuat, non jure proprio, sed indulgentia singulari, flagitante id necessitate publica, administrandum. Nam cum fœderam, quæ spectant ad salutem totius civitatis, à nemine, præterquam à Summa potestate, proficiscitur: Salvo tamen jure administrationis inferiori concedenda quatenus id civitatis interest. v. Feld. Analys. Pot. I. 4. cap. 15. Cœterum hic jus induciarum militarium cum jure induciarum ad relaxandos debitores casu aliquo facultatibus lapsos, cont. Ho. quas vulgò moratorias vocant, confundi non debet. Sed id jam manifestum est. Saltem dicendum mihi est, errare eos, qui hoc jus postivius regalibus accenseri juribus, quæ reservata vocant, contendunt. Nam minimè dubium est, id præter Imperatorem & Sacri Imperii Interreges, Ordinibus quoque, in sacratissimo imperio tribuendum jure potestatis, in suum cuique territorium competentis, quam superioritatem Cœti, imperium civile Politici appellant. Quale jus & longa consuetudine & prescriptione acquisitum, existimat Heig. part. II. Math. Stephan. lib. 2. de Jurisdic. part. I. c. 7. & qui instar omnium est Wilb. Anthonii de rescript. morat. Illudque finibus territorii coercetur, nec ultra eos profertur.
Henning,

Henning. Gross. *diss. de rescr. mor. th. 4.* In qua parte cum induciis
militaribus, conveniunt, quas pangendi Principibus esse potestatem,
memini, nisi in Germaniâ nostra hospiti, obscurum est. Nec modo
domi, sed foris quoque eas facere ipsis licet per sanct. Westph. Si
enim jus bellandi habent, quod certè habent, jure pangendarum in-
duciarum fraudari non possunt, cum hoc illius consequens sit, imo
aliquid majus injure belli, quam injure induciarum appareat. At-
qui illud convenire Ordinibus, elucet ex A. B. cap. 17. §. fin. N. U. 312
Spener de A. 1526. §. Zum andern. Sed omnes constitutiones huc
allegare non vacat. Monebimus tamen, si chartæ spatium sinat, hac
de re aliquid infra. u) Conventio vel accipitur sub notione actus,
velut nomen status est. Planè ut in Philosophia prima Ulnio, que
sic dicitur, jam sensu efficiens, jam significatu stantis accipi solet.
Par, ut puto, conventionis ratio est. Quæ definitio licet ex causa
potissimum arcessatur, tamen hic non tam sub notione causæ, quam
sub ratione ejus, quod ex causa ortum deductumvé est, sumitur, id
est, quatenus obligationem ex conventionem natam sensu, ut loquun-
tur, formali includit. Pactionem dicunt alii, imitati Ciceronem,
cum aliis bonis auctoribus in causa fœderum hoc vocabulo utentem.
Per accurate alii, statum partium, bello disio dextrum finiunt, quo
pactitia actuum hostilium cessatio inducatur. w) Paciscuntur enim
Duces belli de his, quæ ad militarem administrationem necessaria fo-
re judicant. Duces vel sunt majestate præditi, vel potestate ad res
gerendas communicatâ utuntur. Illi liberè, hi præfinito agunt. Is
enim qui exequitur mandatum, non debet excedere fines man-
dati. Instit. de Mand. §. 8. Rursus hæc potestas communicata aut
suspenditur à Majestate, aut à principis nutu, aut Duci pro-
renata gerenda permittitur. Posterius sicut ex usu reipubl.
est; ita hodie Batavis usurpatum laudat c. l. Cl. Boxborn. in Legatis
probat Varsovic. de Leg. & legat. p. m. 95. Id restringit Nob. D. Le-
bleu, Instruēt. fut. Conf. c. 10. Huc conf. auct. de jur. inter gent. part.
1. Sect. 9. Ceterum ob strictiores mandatorum milites malè vulgò
audiunt Hispani. Quo nomine peccasse. Oportendum, classis Hispani-
cæ nuper præfectum, nimis apertum est. Cum eo confert Torsten-
sohniam Ern. Gockel, ea re feliciorum, quod à liberioribus manda-
tis fuerit instructus: de Reg. Eur. cap. 18. de bell. Quæ delegata po-
testas in aliis quoque hunc recipit favorem, ut duces inferiores dan-

eorum obsidum habeant potestatem, velut rectè annotavit Schilte-
 rus de Jur. & Stat. Obsid. x) Tempus enim pro mutuo paciscentium
 nutu ac respectu utilitatis, quam ad se redundaturam provident,
 jam brevius, jam longius constituitur. y) Induciarum igitur certitu-
 dini ne quid desit, sponsionibus, jurejurando ac datis obsidibus con-
 firmari solent. Rectè enim Cicero affirmat, majores nostros nullum
 vinculum ad astringendam fidem jurejurando arctius esse voluisse.
 An vero obsides dati à jurejurando liberent, discussum videas ap-
 auct. jur. inter gent. p. m. 447. seqq. z) Induciae enim non finiunt
 bellum, sed actus tantum hostiles & praelia suspendunt. Actus in-
 quam hostiles, non verò actus bellicos: sic refert Besselmeier in
 Hist. Bell. Magdeburg. p. 1716. Tom. II. eor. quæ in imper. Carol. V.
 inciderunt, cum Magdeburgensibus pactas quidem fuisse inducias;
 hostem verò à bellicis operibus nunquam abstinuisse. Quod tamen
 eo valet, si hostis per actus illos bellicos id non consiquatur, quod a-
 perto aliàs Marte confecturus erat. Semper enim hic pactorum ra-
 tio habenda, curandumque, ut sceleris & perfidia opinio vitetur.
 aa) Inde colligere liceat, bellum non tam esse nomen actus, quam sta-
 tus. Haud enim est, cur dubitemus, bellum esse posse, etiam si bel-
 lantes nullos actus hostiles exerceant, nec pugnas bellicas committant.

§. VI. Haud omiserim, bb) quod Paulus noster pau-
 lò aliter inducias describat; id enim inferere non alie-
 num duxi. *Induciae sunt, inquit, cum in breve & presens
 tempus convenit, ne invicem se laceffant (hostes).* Varro
 cc) Ciceroni à divino, quo polluit, ingenio, sæpè laudatus,
 nimis, si rectè auguramur, angustè de Induciarum pacto
 sentit, dum, Agellio teste, pacem castrensem paucorum die-
 rum vocat. Qui alioquin Inducias belli ferias appellat,
 non eleganter magis, quam nervosè.

bb) ff. de capt. & de postl. l. 19. §. induciae. Quam definitionem
 explicat & vindicat summus fctus Magnif. D. D. Ziegl. Patronus,
 Hospes, Praeceptor perpetuum honorandus disp. de jur. fortalit. sed.
 induc. th. 29. cc) Nim. l. Acad. Q. affirmat, Varronem præter alia
 omnium divinarum humanarumque rerum nomina, genera, officia,

cat.

causas aperuisse, plurimumque Poetis & Latinis literis luminis attulisse.

§. VII. Etsi verò non ignoro, pleraque hic inveniri, *dd)* quæ accurati rerum pensitatores exquisitiùs dicta velent; quia tamen hoc me labore jam olim *ee)* Agellius levare voluit: Id facere libens supersedeo: Maximè, quòd sciam, neque commodi multum, & damni nihil per has curas ad rempublicam redundare. Quamquam verò his diutius excutiendis immorari supervacuum puto. Nihilominus, ut conventionem hanc militarem non nihil accuratiùs persequamur, nostra, opinor, interest, exponere, partim cui originem acceptam ferat, partim quo jure illa recepta sit. Quæ ratione fiet, ut fundamenta hujus argumenti à primis principiis paulò altiùs repetamus.

dd) Quare hi auctores excusabuntur, si eorum definitiones non aliter, quam definitiones nominis recipiantur. *ee)* supra cit. loc. Qui evolvendis nominibus, quam explicandis imperiorum arcanis intentior fuit.

§. VIII. Igitur tempus & ratio instituti nunc mentionent, ut de primis quasi natalibus Induciarum dispiciam. Tempus, quo primum cœperunt, vix certum mihi suppetit. Ante diluviũ in usu fuisse, nullo confirmari indicio, nulla evinci ratione solida potest. Nisi tamen Cainitica bella suspicionem præbeant cogitandi, mortalium primos, præliis fatigatos, per Inducias non nihil respirare, & moram restaurandis viribus interponere voluisse. A diluvio quando primum pactæ fuerint, æquè dubito. Quin à Nimrodo *ff)* & vetustissimarum retrogentium bellis repeti earum primordia oporteat, nihil, credo, asserere me vetat. Nec est, cur verear affirmare, ut foedera reliqua, ita inducias primò omnium apud Hebræos cœpisse. Ca-

terum si ad profanos Annales ventum est, Homerum, antiquitate ceteris omnibus longè præferendum, meminisse Induciarum, observabis. Herodotus quoque, ille Historicorum parens, ad spem induciarum te incitabit. De Thucydide eò minus dubitandum, quòd ἐνεχειρίας disertè nominat. Quæ verò de Lycaone (: aliis Lycanore:) gg) Plinius memorat, fabulis finitima videntur.

ff) Huc conf. historia Clarissimi D. Præsidis, de Nimrodo. gg) Hic vid. sepe laudat. Excellent. D. Strauch. Dissert. de Induc. Aliàs multa de Lycaone fabuloso Plinius narrat. Scilicet nullum tam impudens mendacium, ut recte careat, asserente ipsomet N. H. l. 8. c. 22.

§. IX Originem temporis juris origo excipit. Nos sine ambagibus affirmamus, inducias cum juri gentium, tum æquitati auspicia sua debere. Quæ res, me quidem judicare, confessa est. Quis enim dubitat, tacitâ inter omnes cordatiores gentes conventionem hh) receptum esse, ut inter ancipites fortunæ casus, funestosque bellorum exitus & totac tam miseranda hominum excidia, ad tempus cessatio à præliis constituatur, & mora tam capitalibus diffidiis aliqua interponatur? Illud quoque hortatur æquitas, ut fortunæ, cujus instabiles vices nemo ignorat, memores simus, & quod jam alii, id brevi timendum nobis sciamus, ut præter Scythas, ii) fortissimus Indiæ rex Porus kk) existimavit, qui Alexandro interroganti, quid ipse victorem se statuere debere censeret, respondit; quod hic tibi dies speradet, quo expertus es, quàm caduca felicitas esset.

hh) Scilicet dicitur jus gentium, non quasi re ipsa omnes inter gentes expressa quadam conventionem aut sanctionem adtulata receptum fuerit, sed quod tractu temporis, exigente necessitate publica, omnibus placere visum sit, eandemque ob causam id totius quasi terrarum orbis decretum fuisse existimetur. Nervosè id docet Joan. de Salas tr. de leg. disp. 2. s. 3. q. 91. tr. 13. & Dem. Soto tr. de just.

ff. 6. 1. 3. q. 2. d. 3. ff. Cur. VII. 8. 14. 15. & ibid. c. 8. 25. kk)
Curt. V. lib. 14. 43.

§. X. Commodum hic quoque in mentem venit recordari, quod cultioribus gentibus & recta ratio suggestit, & pietas in suos II) expresit. Homærus, quod nemini hanc materiam tractanti observatum memini, introducit Thetidem, Jovis interpretem, Achilli nunciantem, iratos sibi Deos esse, ob non redditum Hectoris cadaver, ut cui pro fortitudine & pietate, in patriam multis modis comprobata, justa persolvenda esse censeant. Quarum exequiarum solennia, uti par fuit, acturis, undecim dierum tempus extrahendum erat. Non abnuebat Archivorum Dux Achilles, ratus, jura naturæ pietatisque officia bellis non esse turbanda, nedum mutanda. Quo nomine ad Priamum III) dixit. III)

Σχίστω γὰρ πᾶσαν πόλεμον χρόνον, ὅσον εἰώγας,

Nescio equidem, quid sit inducias pangere, si hoc non sit. Asseverat enim copias in castris continere se IV) velle, ne hostes exequiis prosequendis intenti, ullum accipiant detrimentum. Nec prius ullum suarum legionum impetum pertimescendum esse, quam tempus, quod Priamus funeri ducendo destinaverit, effluxisset. Ac ne quis fraudi locus esset, dextram, certitudinis pignus, offert, sequæ fide interposita obstringit, nihil damni, nihil doli à suis imminere hostibus debere. Nimirum boni Ducis erat stare pactis, implere promissa, servare æquum sanctè denique habere omnes latis acceptasque conditiones.

II) Sic Cæsar, de Bell. Civ. l. 2. p. m. 261. Induciarum quoddam generis misericordiam factum memorat. Similiter Alexander M. gravissimè dixit, non se adversus calamitates, sed adversus hostium vires contendere. Curt. IV. 11. 17. Et alibi apud eundem rectè affirmatur, fortunam quemq; in consilio habere, cum de aliena deliberat. Nam ut rectè Alexander

XIII)

xander dixit. Nil tuto in hoste despicitur. Hinc Marius Lega-
tis Bacchi inducias postulanti bus annuit, quas Sulla probavit: Cæ-
teri spreverunt, quippe ignari rerum humanarum, quæ fluxæ &
mobiles sæpius in adversa mutantur. Sall. Bel. Jug. c. 104. p. 366.
Et parva sæpe scintilla magnam existit incendium. Curt. VI. 3. 11.
Ergo semper Princeps cogitet velim, omnia incerta esse, quantoque
plus adeptus sit, tantò magis in lubrico se fore. Tac. Annal. 1. Huc
spectat exemplum Darii, cuius fortuna etiam humilimis in ipsum li-
centiam fecit. Curt. III. 13. 7. Nempe verum est illud Petronii,
totum mundum facere histrioniam. De quo fatorum ludo vid.
Nobiliss. & Incomparab. Casp. Barb. ad Stat. III. Thebaid. v. 179.
mm) Iliad. Ω p. m. 884. ex recensione summi Giphani. nn) La-
tinè habet: Tenebo enim tanto bellum tempore, quanto jubes. oo)
Hinc ait λαόν ἐπόχο, significantissimo certè vocabulo.

§. XI. Huic penè simile illud ex recenti historia
est, quòd cum nuper Serenissimi ad Septentrionem Re-
ges, Daniæ & Sveciæ, armis contenderent, altero vitâ fun-
cto, alter generosæ pietatis stimulo incitatus, cum belli ju-
re uti potuisset, ab armorum usu conquieverit, ut velut
in domestico luctu consentire videretur ad inducias. pp)
Omnino huc spectat Germanici exemplum, quo fraude
Plancinæ & Pisonis qq) per venenum sublato, barbari
hostes, quasi pacti rr) inducias, ab armis cessarunt, & fa-
mâ reverentiæque tanti hostis tam gloriosi victoris com-
moveri se, haud obscuris indicis significarunt.

pp) Ollieqvist. in hist. Carol. Gustav. Ubi exemplum apud
Svetonium in Caligul. adductum, iisdem propè auctoris verbis lau-
datisima imitatione expressit. qq) Ipse testatur Germanicus apud
Tac. Annal. 2. Nunc scelere, inquit, Pisonis & Plancina interce-
ptus, ultimas proces pectoribus vestris relinquo. rr) Sveton. in Ca-
ligul. V. 5. affirmans, Barbaros, quibus intestinum adversus se bel-
lum fuerit, veluti in domestico communiqve mœrore consensisse ad
inducias. Huc referas exempl. Atheniens. & Lacedam. apud Thu-
cyd. l. IV. p. 162. de B. P. ex vers. Laurent. Vall. edit. Basil.

§. XII.

§. XII. Nec difficile est, pluribus exemplis Indu-
ciarum confirmare utilitatem. Omnium, quoad nobis
judicare licet, pulcherrimum est, quod Thucydides no-
ster literis mandavit. Ubi legas licet, Athenienses cum
Lacedæmoniis annuas inducias ss) pepigisse. Formu-
la induciarum apud eundem extat, quæ ut eo tempore ma-
gnum ad Remp. Atticam momentum afferre credebantur,
tt) ita tabulis publicis inferebantur, ex quibus eas
coram populo Laches recitabat. Populo placebant: Lacedæ-
monii, nil quod justum erat, recusabant. Pactorum auctores
ab Atheniensibus missi erant, Nicostratus, Nicias, Autocles,
militiæ duces: A Lacedæmoniis Taurus, Athenæus, Phi-
locharidas. Ut de horum sociis, Corinthiis, Megaren-
sibus, Sicyoniis & Epidauriis nil addamus. Athenien-
sium denique legati pacta magnâ animi religione servatu-
ros, & de quibus inter ipsos convenisset, placitis ad an-
num usque stare paratos, apud populum spondebant. uu)
Sed Cæsar quoque, cujus præter cæteras Imperatorias vir-
tutes, & egregia semper in bello opera eluxit, & admi-
randus in consiliis successus fuit, testimonia reliquit indu-
ciarum, sed non æque religiosè servatarum, quàm inita-
rum. Tanta nempe in hac parte circumspeditione opus
est, quantum violatæ pactionis damnum æstimari potest.
Certè Trebonius, cui belli curam delegaverat Cæsar, ni-
miùm fidei hostium confisus, inducias per scelus violatas,
serò magna suarum rerum jacturâ didicit. vv.)

ss) l. 4. bell. Pelop. p. 191. Nec minus pulchrum Inducia-
rum pactionum exemplum occurrit eod. libr. p. 153. Ubi & elegantis-
simam Lacedæmoniorum ad Athenienses orationem invenire licet.
tt) Dicitur enim illic loci, quod faustum sit Atheniensibus, indu-
cias fieri. uu) Ex his iterum inferimus, minus consultum esse ut Prin-

C

cipes

tipēs vel summi duces ipsi conveniant ad ineundas inducias. Præstat enim mitti legatos, partim propter periculum, quod subit Princeps, caput rerum deserendo, & se dando in casum; partim ideò, quod comperitum est, parum sepe fructuosos Principum congressus fuisse. Ut planè singulare sit unius aut alterius exemplum, quod bene cecidisse recordamur. Quo nomine jam succutit Dixus Fredericus I. Serenissimus quondam Saxonie Dux, ac Sacratissimi Imperii Elector, qui cum per inter nuncios non posset, presens cum fratre Wilhelmo pacem fecit, ut præter alios refert Piccol. Senens. Europ. Stat. sub Frid. Imper. Huc spectat exemplum Henrici Augusti, & Ducis Bavarie Arnolphi Mali, ap. Sleidan. p. 225. de Monarch. vv) l. 2. de Bell. Civ. Idem l. 3. de B. C.

§. XIII. Eodem pertinet, quòd Libo & Bibulus à Cesare postulaverint inducias & impetraverint, ut ire tuto & redire liceret, neu alter alteri damni quicquam inferret. xx) Tissaphernes ab Agesilao, cui summam rerum Lacedæmonii permiserant, trimestres inducias petens, adeò non repulsam tulit, ut uterqve etiam magna fide se conservaturum juraret; Sed interea Tissaphernes, ut hominum mores sunt, tempus yy) atqve occasionem doli quæsierat, stante nihilominus pactis Agesilao, ut testis est Corn. Nep. Scriptor gravissimus.

xx) In Agesil. XVII 2. Hinc constat, induciis juratò initiò non semper esse fidendum: quòd pertinet illud Euripidis: Juravi lingua, mentem injurat in gero. Ad quòd conf. Cic. l. 3. de Offic. Alii, quòd hic subindicasse non alienum fuerit, eo nomine formulas fiduciaras & literas fidei publicæ, aut solennium conventionum tabulas volunt exarari, quas nec ambigè scribi, nec fallacium dubiarumq; conditionum plenas esse oportet: id nisi fiat, amabile fideiæ exuent nomen. Qua de re vid. Differt. Præf. de Fæder. ad Herodot. institut. yy) Eodem fermè modo, quo Cneus Pompejus ita se dubium semper præstitit, ut temporibus insidiari videretur, ut Vellejus loqui amat Hist. II. Qui tamen ut calliditate Cæsaris postea deceptus fuerit, annotavit Bæcl. ad Vell. Nam cum ille h. llo

Pi-

Piratico, & sanctione Legis Maniliae potentiam sibi afferuisset, Caesar per concordia & affinitatis speciem illi imposuit, ut alibi dixit Pres. Nec facile dixerim, an hac arte quisquam Philippum, Alcibiadem, aut Eumenem antecelluerit, de quibus olim disquirendi occasio dabitur.

§. XIV. Neque silentio prætereundæ, quas Cicero zz) allegat, induciæ, ubi cum hostis triginta dierum inducias fecisset, noctu agros vastat, speciosum fraudi titulum præferens, quod non ut dierum, ita noctium pepigisset inducias. Sed quis nescit optimarum rerum abusus pessimos? Ut rectè dixerit Suffetius Albanus, invictas hostium vires & fortunam non vi, sed iis artibus, quibus imprudentia fallitur, ac dolis & fraudibus facilimè everti. aaa) Hæc eò dico, ut intelligatur, imprudentibus nihil bonum, nihil salutare esse, quod bene parata curis atque consiliis retinere nesciant. bbb)

zz) l. 1. de offic. p. m. 469. aaa) Dionys. Rom. antiq. II, bbb) Optimè igitur Machiavell. l. 3. Hist. Florent. Fortune, inquit, malignitas prudentiâ superari potest.

§. XV. Quamquam igitur inducias malè sæpe cecidisse non ignoro, ob eam tamen causam minimè negligendas svaserim. Si verò nullius rei, saltem pacis incundæ spem præbent. Libo certè inducias pepigit, ut de compositione acturus videretur. ccc) Similiter Thucydides refert, pactis inter Athenienses & Lacedæmonios induciis, utrosque in spem pacis & foederum venisse. Quò pertinet, quòd Halicarnasseus ddd) jam olim fidem fecit, Sabinos & Romanos, pangendo inducias, eò devenisse, ut foedere paulò post coirent, & mutuis conditionibus iurejurando confirmatis amicitiam stabilirent. Imò fuisse legas, qui cum inducias inirent, pacis sensisse fructus mi-

C 2 hi

hi sunt visi. Ita Volfnienses inducias annorum quadraginta pepigerunt. *eee*) Vejentes *fff*) etiam centum annorum inducias impetrarunt, quas dulce pacis nomen *ggg*) præ se tulisse, non immeritò putabis, si temporis quidem diurnitatem æstimaveris. Iidem postquam violassent Inducias cum Romulo initas, bello ad obsequia pristina redacti, inducias quadraginta annis duraturas, denuò petitum venerunt. Tali quoque modo populum Cæritis *bbb*) inducias centum annorum fecisse, annalium monumentis mandatum accepimus. Longè plura recenseremus, nisi longum nimis videretur. Unum adhuc tamen hoc loco memorare juvabit, quod eò illustrius fore æstimamus, quòd ex serenissimâ Saxonum familiâ, cujus arcana, & innumeri pro Teutonum Rep. suscepti labores, & salutare ultro citroque habitæ consultationes, abditiqve tantorum Principum sensus, æternam fore Saxoniam felicitatem hodieqve spondent, desumptum est. Nimirum Divus Johannes Fridericus, ille religiosissimus Principum *iii*) priori ab hinc seculo quatuordecim dierum inducias concedi sibi postulavit, ut cum Principibus Germaniæ de conditionibus pacis consultaret. *kkk*) Sed in promptu quoque est exemplum Divi nostri Joh. Georgii I. quo animosiorum inter Principes, gloriosiorum inter Heroes, constantiorum inter adversa, ac diviniorem Sacrorum vindicem Germania non vidit, cujusque multorum bellorum experientiâ firmatus animus, plurimis superiori tempore argumentis declaravit, tantam sibi tuisse vim ad vindicandas Augusti Imperii laudes, quantam ne verbis quidem exprimi posse speres, ut qui ea patriæ & toti Germaniæ præstiterit, quæ alii ne votis quidem conceperant. *lll*) Sic aliò reservamus recentiora induciarum exempla, qualia in actis Belgarum occurrunt, qui anno

1609.

1609. cum Rege Hispaniæ duodecim annorum inducias
fecerunt *mmm*) internuncio Patre Johanne Nev. *nnn*)
Nec finit brevitatis, ut pactas sæpe cum Ungaris ac Transyl-
vanis inducias latius referamus. Saltem hic dolemus,
nimium sæpe temporis Turcarum Imperatoribus, indu-
cias petentibus indulgeri. Id quod olim Oratorem Re-
gis Poloniæ, ad Maximilianum Cæsarem missum, obser-
vâsse memini, qui affirmat, Turcas inducias postulare lon-
giores, ut arma in unum Principem convertendo, majore
impetu grassari possint, eâ ratione, si occasio suppetat,
reliquos quoque Principes oppressuri. *ooo*) Sanè nemo
hodie dubitat, Turcam cum Invicissimo Cæs. Leopoldo
nostro inducias pepigisse, ut fortius premeret Venetos;
cui rei argumento est Candia, quæ tot Turcarum impetus
hactenus sustinuit, ut penè sub onere tanto fatiscat. Id
enim lex prudentiæ requirit, ut induciis cum hoste initis,
bellum aliò transferatur, & hostis, qui securum se putat,
per latus petatur. *ppp*) Quod Svecis observatum recor-
dor, qui superiori tempore inducias cum Rege Poloniæ i-
nitas prorogârunt, ut tanto potentius iis, quos hostes ju-
dicaverant, imminerent. *qqq*) Philippus Macedo *rrr*)
id adeò non ignoravit, ut quædam bella, pactione inter-
positâ, componeret, ut alios facilius aggredere-
tur, & glori-
osius vinceret.

ccc) Cæsar l. 3. cit. sup. loc. *ddd*) II. 5. Rom. Antiq. *eee*)
Liv. V. 32. ex recens. Cl. Gronov. *fff*) Id l. 15. Dionys. II. 6. qui
affirmat, conditiones inita hujus in centum annos pactionis, auto-
ritate publica in columna incisæ fuisse. *ggg*) Inducias has vulgò
Treugas appellare solent; eaqve ut instar pacis habentur, ita multo
majori periculo violantur. Fortasse hic non ineptè distingvas
inter inducias longiores, & longissimas. Illæ paci similes, non
cum pace eadem sunt. Longissima parum à pace distant, qua-

les sunt istæ 100. annorum. Eodem modo inducias licebit dicere, brevissimas, quæ in dies aliquot: breviores, quæ in septimanam; breves, quæ in annum, aut, quod non nimis excedit, spatium panguntur. *bbb) Liv VII. 20. iii) Conf. quæ de hoc Magnanimo Principe alibi ad Romul. D. Præses dixit kkk) Tom. III. Histor. eor. quæ incid. in Imp. Ferd. I. p. 2283. ll) Imie. Vellej. l. 2. Ubi de Augusto Imperat. loquitur, cuius laudes aliquis Rittersbusius, aut Buchnerus melius exponat, atque ego. Illius speculum Principis, civiliter boni, ad Sereniss. El. nostrum Job. Georg. I. anno 1612. scriptum; hujus panegyricus, qualis fuerit, testatum faciet. Sed non opus est verbis, ubi rerum testimonia, facinora, victoria in promptu sunt. Idque latius persequetur D. Præses in Historia Saxonum. Interim conf. de ej. induc. aliquid infra. mmm) Linck. in Chronol. & Summi ingenii vir, meritorumq; in Rempublicam literariam nomine laudatissimus D. D. Egid. Strauch. in compend. hist. Sleidan. p. 232. Talium quoque exempla in historia Polonica suppetunt. Unum dabimus ex Mart. Cromer. Rer. Pol. Tom. II. p. 639. edit. Basil. qui induciarum cum Ducibus Silesiis Heinricho Glogoviensi, Siinaviensi & Conrado secundo Olesnicensi & Cossensi patrum meminit. Conditio, quam ferebat, hæc erat, ut predicti Duces Calissam venirent ad Regem, cum eo de exortis litibus damnisque datis transacturi. Sed de his induciis conditionalibus agemus infra. Alias belli Prusici inducias memorat Luc. de Linda, vel ideo minimè obliviscendas, quod æterna eas pax exceperit. pag. m. 953. in Ser. Reg. Polon. quod postrem. exempl. conf. cum ccc) Ut alios aliarum induciarum scriptores consulto prætereamus; Si solum memoraverimus Job. Meursium, qui de Induciis libros prudentia refertissimos conscripsit, de quo præclarè judicantem videas Celeberr. Conring. de civil. prudent. cap. 14. p. 232. nnn) Hanc enim Hispanorum esse artem, ut per religiosos interpretes cum exteris agant, vel quod ii specie pietatis præ reliquis arcana tegere, vel sumptibus parcius uti possint, jam diu exploratum est. Huc conf. auct. de Judic. inter gent. P. II. pag. 236. Sic ut paulò diversa componamus, non ita pridem Serenissimus Rex Gallia legationem facialem mandavit Archiepiscopo Ambrunensi, qui summa pietatis obtentu proficetur, se si per justitiam & legitimas*

mas Regis sui precesiones liceat, pacis esse cupidissimum, causatiss
eriam, si fas esset, se sanguine suo superfuso altari & im. Vellej. II.
de Cinna loquentis) in quo sibi à DEO pacis auctore (character
pacis & concordie sit impressus, spiritum malle reddere, quam bellis
materiam alere. Nescio verò, an falli Lipsium hic oporteat, dum
Solem quempiam ab occidente surgentem presagire ausus fuit. De
Constant. l. 16. Sed id hoc loco alienum est; videamus igitur de
sacerdotum in sopiendis seditiombus utilitate. Verum de eâ disse-
ruit im Hoff Singul. Polit. R. S. XV. huc conf. Gockel. Cap. XX. de
Legat. p. 918. Quo etiam pertinet, ipsum invictissimi Imperatoris
nostri Leopoldi exemplum, nuper Archiepiscopum Salisburgersem
principalem commissorum curatorem in Comitibus Ratisponensibus
designantis. Ceteroquin id eò trahi non debet, ut Clerici ac presu-
les sibi in res seculi, aut potestates civiles jus quoddam arrogent.
Huc Conf. E. Gock. c. 19. de pac. Id jam olim Illustrissimo Hassiæ
Landgravio Wilhelmo observatum esse, documento epistola est, ad
Ser. Sax. El. data, quæ extat ap. Thuan. l. 76. quò conf. Polybistor
sine exemplo maximus Jo. Andr. Bos. in Ex. Histor. de Pontif. Max
Ro. Vet. c. 4. th. 7. Meliores his fuerunt Veterum nullo revelati De
sensu imbrutorum Pontifices, qui privati semper, nunquam in impe-
rio fuerunt. 000) Tom. II. Germ. rer. à Nob. Marq. Freb. 235. Huc
conf. Cl. Forstner. Not. Polit. ad Corn. Tacit. p. 88. Venetis tamen
ex alia causa fœdera & pacem cum Turcis inita salutari esse, idem
rectè docet in Omiss. lib. sing. p. 28. 29. Eò spectant, quæ Renat. de
Lusingâ hac de materia nuper utilissimè disseruit. ppp) Hoc Hispaniæ
usu probatum esse refert Boxborn. Inst. Polit. quarum limatiorem
curam G. Hornio doctiss. Polybistori debemus. qqq) Auct. epit. rer.
Germ. ad ann. 1635. rrr) Justin. l. VII. 6.

§. XVII. Quamobrem facilè est colligere, in pani-
gendis induciis cauto opus esse maximè, ut legi pruden-
tia cedat lex humanitatis, rrs) prudentiæ rrr) serviant ar-
cana dominationis; hæc suffulciat lex justitiæ, unu) in-
justitiam temperet respectus publicæ utilitatis, publicam,
denique utilitatem nihil vincere audeat. Qui igitur in-
justa

justa bella conflârunt, bello ut subigantur, meruisse se, admonendi sunt. Cùm, qui semel nocuerit, semper, si data occasio fuerit, nocere velle intelligatur. Tum verò præstat cautè injuriam vitare, quàm per nimiam lenitatem accipere, & spe impunitatis fraudes ac malitiam quorundã fovere. Certè nusquam tuta est fides, pactorumque religio adeò hodiernis moribus exolescit, ut, ni exempla justitiæ legem misericordiæ ponant, vix avaritia cohiberi, aut iniqua bella possint compesti. vv vv vv)

sss) Humanitatis est nihil denegare petentibus, & tamen aliquando utile est, aut nullius rei facere copiam, aut excindere plerasque gentes, aut earum libertatem penitus opprimere. Quo conf. præf. libr. singular. de Vet. Germ. præfens. Ut maximè igitur graviter differat Freinsheim. nec vincula humanitatis nec fas natura rumpendum, nec Dei in hac parte decreta violanda esse; tamen id & prudentiam poscere & cautionem exigere videtur. Immo equidem Dei sunt decreta, si decreta sunt, si decreta animo rectè metimur, si accuratè assequimur, si denique decreta in patrocinium injustitiæ non fingimus. Est sibi Deus lex, & nobis regula, gentes, si à sacris ipsius institutis & religione pactorum abhorruerint, aut suppliciis, aut excidiis ulturus. Similiter sanctum nature fas est. Sed non committendum est, ut per fas decipiamur. Multi juris nomen laudant, multi fas appellant, ut rem eò magis detestentur. Tum verò nec uno se habet modo illud fas, quod vel precipiendi, vel permittendi notione se offert. Quod si confundas, cælum terra miscebis. Sed & multum damus humanitati, dummodò & nobis expediat, & non pingat fucatâ quâdam specie crudelitatem. Nam ut fidem multi dant, pauci servant, ita & humanitatem plurimi promittunt, qui sibi quæstiosa, aliis exitiosa consilia agitant. Erit inter exempla Cromwellus, qui cum mitissimi Regis Caroli I. subvertendi causas quæreret, preces pro salute & felicitate ejus allegare non exubuit parricida peccator, & fortunâ melior, quam jure. Vid. Bateus el. mot. nuper in Angl. part. I. & Peller. pol. scelerat. cap. 9. Addit. Scilicet premere infesti indicia animi, eorum inter machi-

machinationes præcipua ars est, qui & incautos opprimere, & innocentes è medio tollere student. Huc pertinet illa Job. Baptistæ Lenecii observat. Polit. quæ II. Forstnero ansam optimi consilii iudicii quæ dedit. Ut proinde nisi prudentia omnibus rebus intersit, non facile inter bona & mala distinguas, nec quæ recta sunt, rectè exequaris. rrr) Rectè hoc monuit Vercingetorix ap. Cæs. prodesse aliquando affirmans, si summa diligentia & prudentia summa imperii severitas addatur. uuu) Rectè in hanc rem sensit Craterus apud Curt. VI. quando suavit, magna facinora ausus (maximum verò facinorum est, injusta bella movere) veniã non posse mutari, quæ misericordiam consumpserint, amplius sperare non posse. www) Hanc ob causam Pop. Romanus vel minimam bellandi occasionem adeptus, non prius ab armis destitit, quam hostis vires omni ex parte prostravisset. Exemplum Perseus exhibet, in quo III. Monarchia spiritum, quem in Alex. M. acceperat, miserè reddidit. De quo vid. libr. Præsens. Imp. Illustrum Præsid.

§. XVII. Verum ratio iterum hic, quæ agas, definiat, oportet. Cum enim sæpe accidat, ut, qui sperare nihil possunt, rerum molem, cui impares sunt, fato permittant, ac per ignes ferrumque id petant, quod precibus non possunt (quandoquidem desperatio magnum sæpè ad honestè moriendum incitamentum fuit xxx) consultum esse judicamus, ut Princeps salutem Reipublicæ tueatur, jam ut prudens, ne dolis circumveniatur; jam ut fortis, ne bellorum pro Republ. gerendorum pericula extimescat. Tum efficiat, ut non magis sit misericors, quàm justus, recordatus, imperia primùm armis quæ sita, armis tenenda esse. yyy) Igitur pro re nata utile fuerit, nec planè inducias negare, nec tamen concedere, ut longiores sint, ne hostis tantà libertate abutatur. Sanè Baravi hodieque ignavas Induciarum moras detestantur, & se nimis fuisse liberales, quærentur, serò expendent, breviori temporis spatio initam illam cum Rege Hispaniarum pactiorem

D

circum-

circumscribendam fuisse. zzz) Nec Turcæ aaaa) alio con-
silio sua moderantur arcana, optimè sibi conscii, conti-
nua bella etiam timidis animum addere, paulò verò in-
termissa, & induciis quasi inter rupta, ut generosi quoque
animorum impetus relangvescant, facilè efficere. Nec
falli eos, tristis sæpe experientia non sine magno omnium
dolore approbavit. Est igitur certum Induciis tempus
constituendum, ~~sed non nimis longum, ne hosti oppor-
tunum, nobis inutile atque exitiosum fiat.~~ Utendum e-
nim est fortunâ, cum indulget, nec ad nutum labefactari
hostis, cursus victoriæ abrumpendus. Hæ igitur partes
Principi à Deo Immortali datæ sunt, ut timeat: hoc decus
accepit, ut caveat, ut defendat: hanc spartam ornet: hanc
dignitatem tueatur. Eterit mihi PRINCEPS. bbbb)

xxx) Sic Caesar magis consuetudine quam hostium merito be-
nevolum se exhibuit, l. 2. de Bell. Gall. Scilicet rectè olim Philip-
pus dixit, spem gratia citò abrumpere, ad bellum civile properan-
tium esse. Curt. X. yyy) Hanc ob causam Vellejus Pansa & Hirtii
consilia laudavit, quod ita suâisset Gajo Casari l. 2. hist. Eodemque
modo Augustus, ~~temporibus callidissimus, Mæcenatis consilium probare~~
~~maluit, quàm Agrippæ, quorum ille Principatum armis partum~~
~~retinendum; hic Po. Romano reddendum esse censuerat.~~ Conf.
Stirn. tit. 3. de Leg. Reg. Nomoth. zzz) Forster. hanc ob cau-
sam, persto, inquit, firmus in eo, plus Hispanie Regem contra fede-
ratos Batavos duodecennialibus induciis, quàm quadraginta anno-
rum bellis profecisse. Omiss. ad Tac. lib. sing. p. 8. Et rectè non ne-
mo apud Abrab. Golnitz. Geogr. p. 195. ait. Nocuere olim nimis
(Batavis) ignava induciarum morie, & quantum nocuerint, sensere,
ut nunc detestentur. Consentit Summus Orator Batavus, dum ait,
continuum Batavorum cum Hispanis Bellum duodecim annorum
otio semel malè dilatum fuisse, ut majus & atrocius resurgeret. Orat.
V. de Belg. pace conf. id. disq. Polit. cas. 4. & Trus. Scal. Europ.
ubi pleræque ad hoc institutum attententia invenias. aaaa) Forstn.
Polit. ad Tacit. p. 38. Hinc rectè Campanella, Magnum, inquit pru-
dentis

dentia argumentum est, vicinos in armis non diu detinere, ne exercitati & strenui evadant. Id observari, fortasse profuisset Septentrioni. De Monarch. Hisp. c. 27. Nec à Rege prudente alienum est, ut moram subinde magis, quàm bellum metuat, ut bene ex Liv. cit. Lips. l. 6. c. 7. pr. bbbb) Nempe Magnatum hic Symbolum sit: Fal- limur opinione. Quod exposuimus in exercitate. Moral. ad Saaved. Symb. Polis. 46.

§. XVIII. Nunc demùm idoneum mihi visum est explicare, quæ cura atq; circumspetione salutares induciarum leges rectè ineantur. Ubi quidem optandum nobis esset, ut tantum spatii suppeteret, quantum argumenti. Nihilominus, ut eo, quo cœpimus, transcurso omnia exponamus; ex aliis necessarium ducimus, ut nullæ pangantur induciæ, nisi evidens nostrarum partium utilitas subesse deprehendatur. Dehinc maturè caveatur, ne inducias petens, specie amicitia dolos intendat, aut prætextu calamitatis, causas opprimendi comminiscatur. Si liceret exemplis rursus institutum interpellare, ostenderemus facile plures fuisse, quibus nulla religio fuit, fœdera militaria utilitate, non fide sancire. Talis perfidia damnati sunt Massilienses, cccc) qui induciis per scelus violatis, Romanorum pierati illuserant. Nec melior Vejentium dddd) fides fuit, quibus jusjurandum, quo Romulo obstricti fuerant, ad eò non fuit curæ, ut eo etiam fraudes atque scelus tegere non erubescerent. Sed nemo erit, quem fugiat barbaræ perfidia exemplum. Nam tametsi Turca superiori tempore inducias cum Hungaris ad annum usque 1662. duraturas pepigerat, tamen eas contra conventorum fidem, & contra ipsum fas gentium, impia levitate rescidit, & quam sanctè pactiones habeat, nimis manifestum documentum posteris dedit, & quæ cautione Sacratiss. Imperatori nostro Leopoldo in hac parte opus sit,

admonuit, quem anno 1664. novas cum Mahumete IV.
fecisse inducias accepimus.

ecce) Cas. l. 1. B. Gall. dddd) Dionys. & Liv. sup. cit. loc.

§. XIX. Tum verò expendatur, an pactis induciis, ho-
stis ad pristinam redire potentiam possit. *eeee)* Huc per-
tinet, ut non modo jurejurando hostium fides devincia-
tur, sed obsides etiam postulentur, & finitimi *ffff)* per
quos ut plurimum conciliari foedera solent, fidem suam
interponere jubeantur. Ad hæc eorum, qui inducias pan-
gunt, salutis, publicæ fidei diplomate, *gggg)* aut codicil-
lis ac tabulis ad eam rem factis caveatur. Nec omiserim
id Principi meo semper in aurem dicere: nemini ad de-
sperationem dandam esse occasionem. Nam & hæc pes-
simis sæpe initium fuit salutis, & majoris spei occasio, &
multos ad res impiè audendas stimulavit. Qui enim ni-
hil potest sperare, desperat nihil, ex mente Veteris Tra-
gædi. Proinde mirari subit Romanos, præ cæteris gna-
tos, quando aut arma capessenda, aut intermittenda essent.
Nec diffiteri hoc potuit Asdrubal, qui eos plus parcendo
victis, quàm vincendo, imperium auxisse affirmavit. *hhhh)*
Eopse tamen nolim inducias utilitati hostium servire, mo-
nuisse contentus, rationibus, quas prudentia suggererit,
omnia hæc esse definienda, ut ne quid nimis fiat, aut pa-
rum. Multo minus negligendum est, ut simulatqve de
Induciis conventum est, eo majori curâ de acriter mox
instaurando bello cogitetur, & militi de comœatu, mis-
silibus, tormentis & pyrio pulvere abundè provideatur.
iiii) Præterea in eo elaborandum, ut hostibus tuto qui-
dem eundi, & redeundi potestas concedatur, *kkkk)* sed
eâ lege, ut nec in castra, nec in munitissimas Urbes admit-
tantur. Enimverò prodita legas exempla eorum, qui
sancto

sancto Induciarum jure abusi, hostes spe securitatis de-
ceptos immane quantum ludificati sunt. Id cum Selgen-
ses, ut par erat, non observarent, parum ab exitio abfue-
runt. llll) Illud quoque ex Annalibus Teutonicis superio-
rum temporum constat, equites Cataphractus Gongazæ,
Ducis Navarrensis, præsidia in oppido Charitum disposita,
per speciem nescio cujus benevolentia oppressisse.
mmmm) Nec dubitavit Philippus prætextu induciarum
hostis consilia eludere, & speciosum fraudibus titulum
præferre, curam militum sepeliendorum, ut aufugiendi
caperet occasionem. nnnn) Propria verò hæc Roma-
norum laus fuit, quibus pacta etiam cum Barbaris inita
oooo) sancta semper fuisse, animadvertamus licet. Pro-
inde etiam factis cum Porsenna induciis, hostes ad ludos
Circenses in urbem admiserunt. pppp) Sed neque hic
alienum foret, edisserere, quomodo inducias petentibus cer-
tæ sint ferendæ conditiones. Id præ reliquis foederatis Ba-
taviæ ordinibus observatum est, qui prius de induciis a-
gere noluerunt, quam Rex Hispaniæ & Archiduces Au-
striæ juri suo, quod in eos prætendebant, renunciassent.
qqqq) Imò & curæ esse debet, inducias concessuris, ut vel
pecuniâ ab hostibus redimantur, vel certa earundem arrha
constituatur, ne temerè beneficium tribuisse videamur.
Quanto enim id usui sit, vel ipsis Turcis jam diu com-
pertum est. rrrr)

eeee) Quo quidem casu aut extremis malis extrema remedia
adhibenda, aut inducia exigui temporis, quò hostis vix habeat fa-
cultatem colligendi vires, sunt concedenda, ffff) Cum enim ex di-
gnitate belligerantium sit, per alios inducias conciliari, ut fama, cu-
jus magnum in bello momentum est, utrinque sibi consulant, ac neu-
tereorum tam expetiisse inducias, quam consensisse in eas videatur.
Iustum est, eorum interponi fidem, qui hanc sibi delegari curam passè
sunt.

sunt. gggg) Tales fidei publicæ tabulas supra dedimus ex Thucyd.
 & Scriptor. German. bbbb) Liv. XXX. 42. Hinc peccavit Eroto Rex
 Danie, quæ Inducias contra jus fasque simpliciter abnuisse, refert
 Grantzius. iiii) Rectè Boxborn. noster ait, fœdera militaria non a-
 liter, ac bella, debere æstimari, quia per fœdera hostes in se grassen-
 tur, licet sine armis. kkkk) Vulgò commeatus dicitur, quo sensu
 etiam Justinus & boni auctores hac voce uti consueverunt. Estq;
 licentia ad tutò eundum & redeundum certis personis concessa.
 Eam ob causam jus commeatus semel concessum exigit, ut præsten-
 tur itinerum damna. Id enim fieri debere jus gentium dicit, ra-
 tio sana suggerit, jubet necessitas, populorum denique cordatiorum
 mores confirmant. Huc pertinent literæ commeatus, (illustis Gis-
 bertus de Wit. in Orat. ad viduam Joan. IV. Regis Lusitaniæ habit.
 syngraphum liberi abitus dixit elegantissimè,) quarum jure denega-
 tarum exemplum in Rege Daniæ reperias, qui tales legatis Pii IV.
 Pontificis idè non concessit, quod ab ipso nec auditus nec convi-
 ctus, pro hæretico haberetur. Stirn. Nomothef. tit. XII. llll) Po-
 lyb. l. V. mmmm) Tom. 3. rer. gest. sub imp. Maximilian. p. m.
 2526. nnnn) Liv. XXXI. 38. oooo) Hujus rei exemplum præbuit
 Josua, qui etsi totum reipubl. Israeliticæ Dei præcepto se dederat,
 tamen ut fœdus cum Gabaonitis ietum rumperet, nec verbis com-
 moveri speciosus, nec ulla persuaderi ratione potuit. Huc conf. cap.
 Jos. IX. pppp) Eoq; ludicro Circensi eò impensius duces & juvenes
 delectabantur, quod adusum belli tractu temporum verteretur. Liv.
 XLIV. 9. qqqq) Huc spectant, quæ differit auct. de jud. inter Gent.
 part. 2. s. 7. p. 7. rrrr) Sic Legatus Turc. Imperatoris à Maximi-
 liano flagitavit, ut pro arrha induciarum quotannis tricena millia
 solidorum (~~ducatorum~~) penderet. Tom. III. eorum quæ incid. in
 gubernat. Ferdinand. I. p. 2090.

CAPUT II.

§. I. Superfunt monita quædam, nec inutilia, &
 præfenti loco peropportuna, vel eam ob causam dictis
 subjungenda, quod aut ad superiorem explicationem per-
 tinere, aut prudentiæ civilis interesse nobis videantur.

Ubi

Ubi omnium primò venire in disquisitionem posset; an,
dum de pangendis induciis agitur, omnes bellorum actus
simpliciter intermittere sit consultum, ut tanto facilius
salubri huic pacto præparentur dissidentium animi? Au-
tor Secretorum, quæ vocat. Ottomannicorum, a) hoc
svadedit omninò, qui inter causas belli cum Turcis conti-
nuati id refert, quod Maximilianus per illud tempus, quo
de pace componenda tractatum fuerat, Albam Regalem
insidiis occupasset, cum iis rebus factum fuerit, ut Turca
ne audire quidem ulla faciendæ pacis consilia voluerit.
Verum in hac causa aliter de jure, ac de prudentiæ lege,
erit existimandum. Multa facere per fas gentium licet,
quæ facere, prudentiæ vetant præcepta. Notum alioqui
publicè est, Batavos b) nuper summo belli jure Classem
Britannicam tunc afflixisse maximè, cum Bredam con-
venissent Legati de pace revocanda acturi. Rectè Sum-
mus Boxhornius, c) Ante initum, inquit, foedus hosti-
lia consilia esse debent; post initum amica conspiratio. E-
nimverò quamdiu nondum facta pactio est, tamdiu id in-
tegrum erit; cum nisi hæc præcesserit, nulla contrahi ob-
ligatio, nulla injici animo religio, nullum connecti juris
vinculum possit, quod te vel adstringat, vel intra certos li-
mites, quales conventorum sunt, coërceat. Cauto ergò
hic opus est. Quamquam belli fortuna attrito id vix sva-
serim, nisi evidens appareat utilitas, qua ita pristina sar-
cire damna, acceptasque pensare clades possit, ut induciis
superfedere in posterum liceat. Illi verò cui prosperè bel-
lum cesit, cò hoc facere consultius est, quòd victorias
continuare, nullum jus armorum, nullum fas gentium,
nulla pietas prohibeat.

a) cap. 68 edit. anno 1620. lingua vernacula. b) Id è pu-
blica acta non ita pridem, è novi Belgarum annales dilucidè testan-
tur.

sur. Britanni enim cum Belgas pacis avidissimos esse cognovissent, nil ab eis periculi imminere posse, jussu confidentius censuerant. Sed dum ita seu incauti, sive securi agunt, magnam & classem suam & existimationis publicae jacturam faciunt, posteris documento futuri, nunquam magis sollicitum requiri partium disfidium animum, quam cum de componendis bellorum disfidis laboratur c.)
Inst. Polit. l. 1. cap. 13.

§. II. His consequens est, ut pacturos inducias moneamus, ad vires hostium advertant animum, consideraturi, quantum ab illis sibi fit timendum. Nam tametsi neminem lateat, inducias jure gentium concedi, quod & bella gerentium utilitati inserviant, & ratione naturali nitantur, & tacita cultiorum gentium consensione approbatæ esse intelligantur. d) Tamen accidere potest, ut quemadmodum circumstantiæ & rerum agendarum occasiones variant, ita non cuivi concedi induciæ debeant. Quid igitur quæso, superiori tempore adegit Batavos, ut cum Hispanis in inducias consentirent? Sanè jus gentium ut cum jure imperii concilietur, alterum cedere alteri debet. Facile autem augurari Batavis licebat, hostes per otia induciarum & collecturos magis vires, & iis elapsis, acrius instauraturos esse bellum. Non dicam, quomodo expeditionis Indicæ per id tempus stiterint cursum, & in discrimina certè inciderint plurima. Subit hic recordari consilii à Rege Galliarum hoc anno suscepti, inducias, quas Hispani petebant, nec simpliciter repudiaturo, nec tamen sine cautione recepturo. Nimirum Christianissimi Regis arcanum erat, prius non admittere inducias, quam Hispani fidem dedissent, injustam & sibi honorificam, & à postulatis non omninò alienam pacem consensuros. e) Rectè prudentiæ consultissimis Boxhornius sva-

det, inducias facturum intelligere debere, & quantum dif-
fe-

ferat sibi, & quantum interea temporis hostis possit exequi. Omnes, inquit, intuitæ induciæ sunt, post quas denudò & atrocius exoritur bellum, cum belli tantum sint meditata. Intempestivæ etiam induciæ illis gentibus sunt, quæ hætenus felices, earum ratione suæ, tantum cursum sistunt felicitatis f) Nec tamen negaverim, sæpe quasi præludia pacis esse, & utile restaurandæ concordie instrumentum. g) Prudentibus ergò hæc dicta sunt, quorum interest scire, & quid expediat sibi, & quidnam quadret ad præsens. Hoc nil cum simplicitate, nil cum stoliditate commune habet.

d) Exigente utilitate publica, induciarum hoc sanctissimum institutum cœpisse, manifestum est, quod & per eas alterius calamitati subveniatur, & devictorum miseria consulatur. Tali pacto Volagesen petiisse inducias testis est Tacit. Annal. XV. p. m. 268. Nam licet eas nec natura præcipiat, nec prohibeat; tamen ab eo tempore, quo bella geri cœperunt, omitti non possunt; quandoquidem nec summo semper uti jure expedit, nec omnem denegare misericordiam, piuum videtur, nec alterius procurare excidium, iustum apparet; præcipuè si & faciendæ reconciliationis, & pensandorum belli sumptuum non planè nulla spes affulgeat. Itaque & consilia & rationes omnes ad humanitatem, quoad ejus fieri potest, referant Principes, & quod ipsi expetere rebus adnexis possunt, secundis nemini denegent, Serenissimi Electoris Divi Joh. Georgii I. exemplum imitaturi, qui & concessit, & accepit inducias, ut ex Tricennalis belli monumentis, quibus ejus immortales virtutes & ad æternam posteritatis memoriam insignes, condite sunt, clarissime apparet. Ceterum quàm sanctè armistitium habuerit, quàm religiosè inducias coluerit, vel ex literis anno 1647. 6. Nov. ad præfectum militiae Specica datis colligere est. Quæ cum præter alia, publicis inserta sint annalibus, frustra Principem omni laude majorem, laudare ingredior.

e) Pax, ad quam digitum hic intendo, hoc anno inter Sereniss. Gallia & Hispania Reges coaluit. Quæ si fortasse non utilis Hispano, tamen civibus

E

vibus

vibus Belgii non nisi pace florentibus salutaris, Casari invictissimo
subinde expetita, Illustrissimus Sacri imperii Senatoribus accepta,
Gloriosissimo Electori nostro Johanni Georgio II. publica letitia
argumento inter tormentorum fragores tympanorumque strepitu
solennia mereri augustissima visa est. Nimirum haec summi Prin-
cipis pietas est, quam & attonitus miratur terrarum orbis, nec, ni-
si ipsa malitia criminatur. Ut vel eo solum nomine (quis enim reli-
quas augustissimas virtutes percenseat) dignus fuerit, cui Deus im-
mortalis & Caesarum eligendorum arbitrium daret, & excelsissimum
in Sacratissimo Imperii Senatorum Concilio fastigium tribueret.
Nec audaculus ille & personatus Prosopographus: VVaremundus Sino-
cerus, tanti & tam augusti Principis tacere laudes potuit. *Maje-
statem, inquit, ut dect., veneratur imperatoriam: Vicinitate in-
noxia gratum est Principibus. f.)* Hec innuere mihi videtur Hornius
O. P. part. 2. fin. Gustavus VVrangel, inquit, cum feliciter in Au-
striam & Bavariam irrupisset: ac Casareanos passim debilitasset, pri-
mo ad inducias; deinde ad pacem rem deduxit. Huc spectant in-
ducia Mazarinii, summi nuper in Gallia sanctioris consilii, arca-
norumque imperii Administrum, qui eodem genere instituto paci prolusit.

§. III. Hic etiam, nisi ea de re jam antea aliquid
monitum esset, expediendum foret, an ei, à quo inducias
pacisci constitutum alteri est, dari obsides conveniat?
Quod fieri oportere, & ratio svadet securitatis, & infinita
ostendunt exempla. Talem in modum Elector Mauritius
h) cujus coelo receptus animus, virtutis in terris aeterna
memoria est, Magdeburgensibus, vadibus nomine Casar-
is datis, inducias conservaturum se, confirmavit. i) Qua-
le tamen hic latuerit arcanum, neminem prudentiorum
fugit. Similiter & Romanos dedisse obsides, jam supra
est monitum. Sed ea obsidum datio non eò valet, ut à re-
ligione sacramenti & data fide liberet. k) Interim de In-
dutiis inter Ducem Albanum & Pontificem initis scribit
Natalis Comes, l) ad captionem ac fraudes comparatas
fuisse. Neque inquit, ullae ferè sunt induciae fieri solitae,
nisi

nisi ad fallacias, cum modò fiant ad proditiones commo-
dius instruendas, modo ad resumendas vires, ut prom-
ptiores paratioresqve possint insurgere. Quo Lysandri re-
fert facinus, causantis, à se dierum, non noctium pactas
fuisse inducias. Eoqve spectant induciæ ad exitium pe-
nè Mediolanensium pactæ, quas Lib. VI. H. Fl. memorat
Scriptor Florentinus. Hoc arcanum Frotonis, Regis Da-
niæ exposuit nobis Alb. Cranzius I. Vandal. IX. Eumqve
imitatione expresit Henricus IV. Rex Gallia, à rerum,
quas gesit, incredibili fama Magnus appellatus, qui ne
hosti, Sabaudia Ducis, spatium daret colligendarum vi-
rium, inducias, quibus saepe ali pertinaciam acceperat, de-
negavit, prout doctissimus rerum civilium Joannes Schmi-
delius obs. ad diff. V. Boxhorn. ex Pet. Matt. refert. Nec
omiserim huc referre, Pharasmanem, etiam pactis indu-
ciis, filium Rhadamistum (cujus elegantem cum Soliman-
no Turcarum Imperatore, comparisonem exhibet An-
nibal Scotus ad Tac. Annal. XII. p. 472.) monuisse, obsi-
dionem, qua per religionem conventorum decedendum
fuerat, continuaret, & oppugnationem Castelli Mithra-
datici acceleraret. Haud diversum fortasse Moschorum
Imperatoris institutum est, quem vergentis hujus anni
mense cum Tartaris & Cosacis inducias pacturum, ex a-
ctorum monumentis publicis accepimus. Sed ut iis ha-
ctenus defuit successus, ita clades alteri parti certè non de-
fuit. Affertur quoqve Turcam hoc tempore (si vera ta-
men fama est) consilia induciarum cum Veneta Rep. pan-
gendarum agitare. Quæ quò spectent, nemo non cor-
datiorum intelligit facilè. Verum enim verò à pravo &
vitioso quorundam more ad rem ipsam summovendam,
ineptus sis, si colligas. Quid? quòd ea ratione nulla so-
cietas, nullum probandum foedus esset. Monebit, opi-
nor,

nor, Machiavellus, inducias à Nicolao Piccinino, ducis
fui nomine factas, primò initia, mox firmamenta pacis
fuisse, l. VI. H. Fl. Igitur cum laudamus inducias, pruden-
tibus earum committi iudiciam volumus, qui & recta
versare consilia, & salutare publicarum rerum inire ra-
tiones possunt. Tum verò Comes iste Venetus ut alias
iudice Arumæo m) parùm dextrè iudicat, ita perperam
induciis imputat, quod Pontificis perfidiæ imputatum o-
portuit. Fecerant Carolus V. & Henricus II. Galliarum Rex
inducias. Uterque servaturum se, sponderant. Sed regi-
am fidem pontificis astus mutavit, dicam, an vicit. Hor-
tatur, rumpat inducias, quibus non nisi insidias ipsi stru-
ctas intelligat. n) Imo præclarum hoc Pontificis facinus
est, unde non parùm turpitudinis ad purpuratos redun-
dat patres. Scelus erat, nulla victima expiandum, nulla
unda eluendum, cum Vladislao ad violandas inducias
dux atque auctor esset, o) Nam quis eum in rebus se-
culi dedit iudicem? Quis arbitrum negotiorum civilium
constituit? ineptioris, Incertum, an superbioris ingenii
argumentum fuit, cum pacem in Augustis Comitibus fa-
ctam, habere ratam noller. p) Nimirum sumit sibi, quæ
non habet, rapit, quæ Deus odit, Principes averfantur.

b) Invebitur in eum Comes Venetus, Campanella, & omnes,
qui studio partium ducuntur digni, qui in conspectu publico erube-
scant. Sed erubescunt. Tam efficax est veritas. Salva igitur res est.
Afferit ejus laudem atque immortalem gloriam Frid. Hortleder, &
natus vindicanda Domus Saxonica existimationi Job. Sleidanus, ele-
gantissimus inter Germanos Historicus, iudice Hortled. & Boëcl. in
in Museo. i) Tom. II. Gest. Carol. V. k) Nam obsides sunt quasi ac-
cessiones quædam, quibus non collitur, sed firmatur obligatio prin-
cipis. Id si liber, contendas licet cum fidejussione, quæ ad cavendum
efficacius principali accedere obligationi solet. Huc conf. Ayala & tr.
de iud. inter gent. p. 448. l.) Histor. Univ. sui temp. l. 10. ad A. C.
1556.

1556. m. ad A. B. d. 6. d. 7. Huic suffragatur Frid. Hortlederus in disp.
Jurid Politic. pro defens. Patr. libertatis & pac. p. 11. quæ extat in Pol.
Imperial. Goldasti part. XXXI. p. 1375. Simile alibi de Lazio judicium
Præses dedit, cum institutum de pratens. Cimbrorum & Teutob.
libro singulari persequeretur. n) Sic Legatus Pontificius ait in regio
confessu. Quod si quis inducias mihi objecerit, ego longè bellum esse
anteferendum hujusmodi insidiosis induciis contenderim, quæ multo
magis, quàm apertum bellum sunt periculose. His non multo post
subjicit, probabilem jam defensionis Ecclesie occasionem oblatam esse,
polliceturque, Pontificem auxilia summisurum. Hem præclarum
monitorem: hem tyrannidis machinatorem, & perfidie instinctorem.
De hac tyrannide præclarissimè vir Summus & de studiis cum divini,
tum humani juris, omnisque prudentia immortaliter meritus D. Cas-
spar Zieglerus, Patronus, Hospes, Præceptor submissè semper hono-
randus latissimè in Notis ad jura Canonum publicè exposuit. o) vid.
tract. sub tit. Turcar. art. & arm. ubi allegat autor, Julianum Purpu-
ratorum Pontificis præcipuum ferè bis argumentis ad persuadendum
esse usum. Non debere eos icti fœderis pœnitere, qui à Grecis ad no-
vam expeditionem invitentur. Sacramenti vinculum, quo Turcis ob-
stringantur, rumpi debere tanquam infidelium: jusjurandum illud
contra Christiane Societatis incrementa editum nullavi obligandi
predictum esse: tum nec inconsultis fratribus, & invito Pontifice tum
barbaro hoste sanciri fœdus posse. Leges servari debere usque ad aras.
Præferrent igitur nomen sanctissimi Patris amicitiis pessimi hostis, &
quancocyùs ad delendum Turcam properarent. Interesse hoc
Christiani orbis, & fore ex dignitate Regis. Suppetere milites re-
rum bellicarum peritissimos: à tergo munitissimas civitates reli-
cturum, à fronte omnia victoris futura. Tormentorum, glandium,
armatura satis esse. Principes quoque affuturos, de comœatu &
stipendiis una opera provisuros. Præstare denique quidvis facere,
quàm Turcarum libidini, feritati, avaritiæ inservire, & commit-
tere ut latius Ottomannica superstitione grassetur. Pugnaturum Re-
gem pro communi Christianorù salute, pro aternitate regni, pro secu-
ritate publica, pro aris & focis, pro diis penatibus, libertate & honore
Hungaria, pro legibus & libertate Græciæ, pro liberis deniq; & conjugi-
bus, quibus, Rege vita functo, à Babaro multa pericula immineant.
Facundè satis, s; satis justè. Nobis sententiam Purpurati verbis ita

proferre libuit, quæ locutum res ipsa suggerit. p) Nimirum sanctio
illa Westphalica anno 1648. facta, tam male habuit pontificem, ut
ad ratam habendam nullis adduci rationibus voluerit. Quam dum
irritam pronuntiaret, omnibus ludibrio fuit. Nec immeritò, quod
binis vicibus contra obtestaretur; primò quidem Innocentius X. per
interpretem Fabium Chisum. Deinde hic sub nomine Alexandri
VII. quod in locum Pontificis inaugurato impositum fuit, per in-
ternuncium Scipionem de Comitibus nullam declaravit Pacem Au-
gustam. Sed pretium non tulerunt aliud, quàm aut impudentie la-
bem, aut notam ineptiarum. De illo festivè invictissimus & augu-
stissimus Divus Imperator Ferdinand. III. Hâbel tempo, Signor Nun-
tio il Papa, perche Donna Olympagi raspa il capo per farlo dor-
mire. Vid. descript. Vit. Olympi. Mald. p. 146. 147. Epistola, quâ
prædictam sanctionem irritam pronunciat, & iniquam, extat in
scripto, cui titulus est, Sylog. Orb. Terr. Practic. 40. 1665. Hamburg.
edit. Sed hæc atque talia ex actis temporum publicis non possunt
non constare.

§. IV. Sed nunc unum præferunt induciæ ingenium.
Aliæ sunt in rem, aliæ in personam. Hæc cum persona ex-
tingvuntur pacifcente. At multò secus illæ se habent, quales
fuerunt Romanorum, inducias sine mentione personæ in
centum aut plures annos pacifcentium. Si verò versetur in
dubio, notione rei, an personæ definiatur pactum. Judican-
dum erit ex verbis formula pacti comprehensis, quali
illa sensu veniant, quique germanus vocum fit significa-
tus. Dehinc pro diverso regnorum rerumque publica-
rum statu, vel pro re, vel pro persona præsumitur. q)
Sunt etiam, qui doceant, inducias alias expressâ, alias ta-
citâ conventionem initas intelligi. Verùm hujusmodi in-
duciæ, quas ex tacita pactioe æstimant, omni obligandi
effectu carent, ac induciarum quidem nomen obtinent,
sed vim non assequuntur, ut præclarissimè nos monuit
D. D. Ziegler. in Disp. suprâ laudat. thes. 31. Sed verò nec
omnes induciæ purè ineuntur, sed quædam etiam sub con-
ditione

ditione, quæ iterum variare potest. Harumque si rectè recordor, exemplum præbent civis rebelles oppidi Sanjani Angelii, inducias ad X. dies sub conditione paciscendum, ut in rer. Germanic. superior. secul. Volumine est. Ubi Doctores morum dispicere solent, an induciæ à duce pactæ, Principem, cujus ille auspicio bellum gerit, teneant? Nos id breviter componemus. Nam duces majestate destituti (contingere alioqui potest, ut ipse Princeps auspicio ductuque proprio adfit bello) vel habent ex concessione Principis liberam de ineundis belli foederibus potestatem, vel præfinitam, aut circumscriptam. Si constet, illam Duci datam esse, res extra omnem erit controversiam, licere Duci, uti visum ipsi est: si equidem utile aut necessarium fuerit, pangere inducias. Sin verò ea permissa non fuerit, spes rati, Duci asylum erit. Nam rebus ita stantibus, in eas nisi sub conditione consentire non potest. Si enim Princeps urgeri molem belli velit, nec sponsonem sub conditione datam, esse ratam jubeat, haud dubiè nulla est illa induciarum pactio. Sed si Princeps eo tempore, quo induciæ panguntur, taceat, non sine causa dubitandi erit ratio, an ex isto silentio colligere liceat, ratas Principem inducias habuisse? Certè si nec longiori disjunctus loco sit, & suppetant argumenta, in itæ pactionis famam ad ipsum perlatam esse, ac silentio alii accesserint actus, unde saltem verosimiliter de voluntate habendi ratum constare possit, standum à parte affirmantium haud ex vano putaverim. Sin verò ad silentium alii actus aggregati non fuerint, unde rati indicia præbeantur, non est, quòd soli silentio in hac causa innitendum existimes. r)

q) Ern. Gockel. de foeder. cap. 17. p. 773. Ill. Grot. de Jure B. & P. II. XVI. 16. pag. edit. noviss. 284. r) Egregia hic quoque notat Ill. Grot. II. XV. 17. p. 276.

§. V.

§. V. Ex iis, quæ proximè nota sunt, deducimus, omne id quod pactus fuerit inferior, cum exceptione superioris intelligendum esse; quippe cuius potestati inferior subjectus, non potest non ad illius voluntatem se componere. Jam sequitur, ut exponamus, quando demùm induciæ obligent. Quod, data brevitatis fide, succinctè dicere nos iuvabit. Certum enim habeo, statim à tempore initi contractus, suam esse vim obligationi. Simulatque enim hic absolutus fuerit, partes contrahentes sibi invicem tenentur ex contractu. Ac quidem de partibus paciscentibus res minimè dubia est. At cum quæritur de iis, qui paciscentium potestati subjecti sunt, dicendum iudicandumve erit, hos prius non obligari, quàm pactiois formula promulgata solenniter fuerit. Etsi enim sanctio Principis naturam constituat legis, non tamen ita absolvit, uti ea in genere morum requiritur: ubi & evidens & certa & sufficiens actionum civilium regula, faciendorumque & omittendorum indubitata esse debet norma. Quòd si verò nec publicè edita, nec solenniter promulgata fuerit, vim legis, obligantis cives, assequi nondum videtur, quia cum Princeps per legem à se constitutam, sensa sua atque voluntatem aperire vult civibus, curare debet, ut solenni promulgationis ritu pro cuiusque territorii more, ad eorum, quos tenere debet, notitiam perveniat, ita ut nulla pro ignorantibus sit præsumptio, nulla pro dissitis locoque disjunctis valeat ratio. Nam per quod actio dirigi humana debet, ita ut certi aliquid fiat, & contrarium omittatur, id quis non debet nescire. s)

s) Job Paul. Felwing. de Leg. tb. 99. p. 292. seqq. Conf. Eustach. à Sancto Paul. tert. part. Eth. tr. 3. quest. 7. Abr. de Rac. membr. de jure & leg. tert. idq; colligitur arg. Arist. Eth. 10. cap. ult. ubi notandum, satis esse ad promulgationem, si in communi ea facta fuerit, ita ut sine difficultate innotescere omnibus potuerit.

Huc

Huc conf. H. Nicolai Exercit. Eth. VI. de legib. Proinde si per culpabilem
quorundam negligentiam acciderit, quod in partem nocitiae non vene-
rint, nullus excusationi locus erit. Idcirco receptum est, ut ignorantia
affectata scientiae comparetur, l. ii. §. 3. ff. de instit. act. Similiter igno-
rantiam facti publice noti relevare ignorantem non posse, constat, cum prae-
sumatur, quemvis id scire, quod publice scitur. Idem de supina ignorantia
iudicium l. 15. §. 1. ff. de contr. empt. Sed de ignorantia juris ideo ma-
gis liquet, quandoquidem hoc ex ipsis primorum naturae principiorum
fontibus hauriatur & fluat, si de iure naturali fuerit sermo, quod o-
mnes in universum obligat homines. Sin verò de iure constituto, quod
positivum dicunt, multò aliter iudicandum est. Sed id latius exequi jam
non vacat. Itaq; praeter alios conferatur Aeter. Philos. Moral. l. 2. cap. 4.
axiom. 5. Joann. de Salas tract. de leg. quest. 96. tr. 14. disp. 15. §. 9. & ali-
bi Paul. Laymannus Theol. Mor. l. 1. tr. 2. cap. 4. seqq. I. F. Horn. c. 5. th.
27. de jur. N.

§. 6. Ceterum illius temporis, quo induciae definiun-
tur, tam favorabilis ratio est, ut produci id debere, multa quae
svadeant, in promptu sint. Quoniam enim induciae & cessa-
tionem à bellicis actibus denotant, & remedium mitigandae
alterius partis miseriae continent, & ipsi denique humano ge-
neri parcunt, temporis, ad quod porriguntur, nota favorem
pro se habet. Ut verò tempus in pactioe induciarum nu-
merandum rectè exponamus, interpretandum ante omnia
est, tempus esse vel continuum, vel mentione termini de-
scriptum. Ibi ut à momento ad momentum numeratio fiat,
& ratio exigit conventorum, & ipsa penè svadet natura, &
maximus induciarum, quibus humano sanguini parcitur, ju-
bet favor. Esto igitur: dixerint partes contrahentes, Pactas
inducias in viginti quisque annos servanto: pactio illa demum
ultimo anni vicesimi momento terminari intelligitur, ita ut
eo nondum elapso, tempus induciarum nondum censeatur
completum. Propterea hic non tam dierum civilium, quàm
momentorum exacta observari numeratio debet. E diverso
si tempus inducias praefinitum, mentione termini notatum
fuerit, pronunciandum est, favori induciarum convenire, ut

F

spa-

spatium temporis, quo definiuntur, inclusum censeatur. Proinde si inter paciscentes ita convenerit. Induciæ usque ad Idus Sextileis duranto. Terminus Iduum pactione comprehensus intelligitur: id quod eò minorem habet dubitationem, quò magis favorabilis temporis adscripti in hac parte ratio est, ut adeò nisi adjectus dies præterierit, bello iterum experiri, per fidem pacti non liceat. t)

t) Varii occurrunt hic juris textus, sed quos vitanda prælixitatis causa de industria prætereo. Interim conf. vir Sammus Hug. Grot. de Jure B. & P. III. XXI. 4 p. 602. qui instar omnium erit, dignus, qui & ob justi operis contextum, & exquisitum ordinem considerandi, & rarum, distinguendi acumen, & gravissima rationum pondera ab omnibus laudetur. Faciunt huc aliàs §. 2. l. de Verb. obl. & l. 44. §. 1. ff. de obl. & act. Sed quid dicendum, si induciæ in anni bissexti vicesimum octavum diem Febr. fuerint constitutæ? Si inter eas gentes usus Calendarii Juliani sit favor induciarum exigit, ut bidualium comprehensum intelligatur. Id n. in mense intercalari pro uno die habetur l. 98. ff. de V. S. Si tamen tempus, quo induciæ circumscriptæ erant, elapsum fuerit, ipso jure bellicos repeti actus, manifestum est, ut adeò, nisi aliter conventum fuerit, nulla in hac parte opus sit indicatione.

§. VII. Magna vero induciarum religio, magna vis, magnum vinculum est, quod & majores nostri agnoverunt, & nemo ignorat, nisi barbarus. Itaque si civibus, qui rebus novis studuerunt, aut rebellionem quacunque de causa concitarunt, induciæ fuerint concessæ, perinde erunt servandæ, ac iis, qui extra hanc sunt noxam. In promptu ratio est. Nam omnes homines, cujuscunque loci, ordinis & status fuerint, veniunt in partem juris gentium, capacesque sunt obligationis tum erga se, tum erga alium, quatenus illa ex conventionem vel ex promissione oritur. Sic ut maximè paciscaris cum latrone, cum pirata, tamen obligatione non liberaberis, nec dubium erit, quin fides semel data sit servanda. u) Eingo Principem, cujus subditi sacramento, quo adacti fuerant, se ipsos solvant, ac scelestæ defectionis consilia re exequantur. Illis bellum infe-

rat Princeps, perfidiam vindicaturus, & rebelles ad obedientiam
& iusta obsequia armis revocaturus. Sed interim fortuna ipsum
viribus ita destituit, ut, quæ voluerat, assequi non possit. In-
telligat etiam, si bellum illatum persequatur, majus ad se dam-
num esse perventurum. His rebus eò tandem deveniat, ut cum
rebellibus inducias paciscatur. *Quæstio ad factum pertinens*
versatur, an sanctè illæ habendæ induciæ sint? Affirmatè cur
respondendum sit, causa est, quòd tali rerum statu Princeps de
jure suo cessasse videatur, & facultatem, seu rationem quandam
in genere morum efficacem in civibus deprehendisse intelli-
gatur, propter quam cum iis, quos ante rebelles judicaverat, pe-
pigerit inducias. Ex hoc colligamus licet, nullo jure, nullo
pietatis fundamento subnixum esse illud vulgi.

Fidem frangenti fides frangatur eidem.

Digni Poëtastri ineptientis cerebello versus, & cum auctore ad
ipsam barbariem relegandi. Facilè autem, quo hæc pertineant,
olfaciet, qui res gestas superiorum temporū perspectas habet. x)

*u) Nam & cum latronibus & piratis juris gentium communio est,
Conf. Grot. III. XIX. & D. Job. Strauch. diff. Justin. XII. Aph. IIX. nec
non D. Lebleu. instr. futur. Consil. c. 24. p. 259. x) In hac quæstione fa-
cti duo olim disceptabantur, 1. an Belgæ sint rebelles? quod Hispanus af-
firmabat, illi negabant. 2. an facta belli, eo nomine exorti, compositione,
& sanctione publica jus immunitatis ab omni Hispanorum præensione
consequuti sint? Quod ipsi iterum ajunt. Nos alibi dicemus, in quo hu-
jus disceptationis summa vertat. Interim rebellionem ex animo detesta-
mur, & suum cuique Principum æternum imperium, & stabilem pari-
ter pacem precamur.*

§. VIII. Sed alia succedit cura, perpensuro, utrum ju-
stum sit, inducias violatas, tempore adhuc induciis præstituto,
vindicare? Nobis omninò id fieri justè videtur, quòd paciscen-
tes istæ partes sub conditione æqualiter servandæ hujusmodi
pactionis, contraxisse censeantur. Quæ ab altera parte viola-
ta, altera & solvi protinus pactorum religione, & alteri, sine o-

omni denunciatione, movere bellum posse intelligitur. Tūm verò si rectè judico, non debet esse melior conditio perfidi, quàm fidelis, fœdifragi, quàm veracis, injusti, quàm justī. Contraria exempla afferri, non ignoramus, sed unde regulam facere, inusitatum, imò inauditum inter prudentes sit. Urbanitas quorundam in præjudicium justitiæ allegari non debet.

y) Grot. l. III. XIX. 14. p. 579. 598. Tales enim inducia sub conditione initæ censentur, ita ut si hæc pars servare debeat, illa quoque ad servandum obligetur. Itaque si altera à præstanda promissione discesserit; altera quoque ob id, sub cuius tacita conditione inducias contraxit, non impleta, ad implendum obligari non potest. Hinc eo casu cessat illud, perfido quoque fidem servandam esse.

§. IX. Sed & hic temporis, quod inducias metitur, haberi ratio debet. Quippe induciarum privilegio usuri, id tanta observare industria debent, quanta cura est salutis. Sunt etiam, qui hic scrupulum injiant, decidendum postulantes, utrum jure induciarum illi uti liceat, qui eo tempore, quo circumscriptæ sunt induciæ, summa quadam necessitate coactus, in hostico remanserit? Nempe fingamus Cajum, tempore induciarum, quæ Calendis Quintil. definitæ sint, in vicinam urbem commigrasse, & vix eò profectum in morbum incidisse, nec prius convaluisse, quàm præterierint Kalendæ, præfinitus induciis terminus. Si strictio agendum jure est, haud excusaverim Cajum, qui sibi imputet, quòd suis neque de statu suo nuncium miserit, neque morbum per alios indicaverit, ut avendum curarent; tūm quòd fortasse temerè abierit, quòdque inter suos illa non quæsierit, quæ in civitate ad hostem pertinente expectaverat. Nam non video, quomodo ille privilegium induciarum allegare possit, cum tempus, quo jus illud se exerebat, præterierit, & adeò nullus illius beneficii, quod jam tum cessavit, possit esse effectus. Si verò à jurè discessuri, de pœna loquamur, æquum vulgò censent, aut generoso hoste dignum, talem dimittere, quòd non tam malitia quadam, quàm

quàm per imprudentiam peccaverit. Sed id non sine cautione accipiendum esse, alibi monendi occasio erit.

§. X. Nulla verò ratione concedendum est, ut, si milites privatim se laceſſant, induciæ rumpantur. Nam id vel uno confirmare argumento possum, quod ex ingenio ipsius pactio- nis militaris arcesso. Quæ enim autoritate superioris consti- tuuntur, eadem dissolvantur, necessum est. Atqui hanc non- nisi publicam esse, nemo tam rudis est, ut nesciat. Quibus igitur modis quid colligatur, iis separatur & dissolvitur etiam. Huc pertinent Turcarum & Hungarorum 2) mores, qui pri- vatim sæpe se aggrediuntur, & prædas subinde agunt, invita utraqve principe parte, quæ in id non consentit, neque publi- co actu, indiciove ullo ruptas esse inducias declarat. Si ta- men damna à privatis illata nimium excreverint, justæque pa- tientia excederint limites, illa ut sarciant privati, jure altera petere pars potest. Nam ut eò publica auctoritate adigantur, remedia dari oportere omnino, fas puto. Nisi tamen inva- luerit consuetudo, ut damna damnis pensentur.

2) Auger Gislén. de Busbeq. Ep. Turc. prim. passim. Proinde induciæ sunt cessatio aduuum hostilium, non quorumvis, sed publicorum.

§. XI. Nec omittendum hic putamus, quod multos ha- ctenus fatigavit. Damus, inter duas partes tempore pacis convenisse, ut, quæ ante bellum possessa sunt, alteri earum re- stituantur. Cogitandi arripitur occasio, quæ istud sit bel- lum? Novumne, an idem repetitum intelligi debeat? Nos, ut par est, iis accedimus, qui de bello eodem, saltem verò re- novato, interpretantur, cum & pactis induciis, semper idem maneat bellum, & à præliis tantum, non à bello, cessatum haectenus sit. aa)

aa) de Jud. inter gent. part. 2. pag. 435.

§. XII. Jam curæ erit, despiciere, qualis Legatorum de in- duciis agentium conditio sit? Per honorificum esse legatorum

munus, & reipublicæ pariter salutare, in aperto est. Sed verò non erga omnes eadem comitatis declarari argumenta, tam notum est, quàm compertum, aliam civilem, aliam militarem esse legationem. Quarum illa & per benigna, & favorabilis maximè est. Nam legati civiles & prolixius accipiuntur, ac legati militares, & munificentius tractantur, & in interiora civitatis, ubi exponenda sunt mandata, recipiuntur, muneribus ac honore maximo affiendi. Verum qui fecialium partes *bb)* obeunt, vel denunciaturi bellum, vel exoptulaturi injurias, vel res ablatas repetituri veniunt, eadem, quæ illi, humanitate non excipiuntur, sed gravissimè admonentur, caveant à propinquiori accessu, abstineantq; liberiori egressu, ab urbe ut plurimum, in qua caput rerum est, & castris submovendi. Adduntur & subinde custodes, qui quæ agant, & quò commeare soleant, diligentissime observent. Cujus ratio à metu exploratorum, ac justa suspitione desumitur, quòd existimari possit, tales non modò nuntiatum mandata, sed & speculatum aliena, & proditum arcana, quæ moliantur, quæve agat hostis, venisse.

bb) Inde colligere in promptu est, Legatorum quidem receptionem esse juris gentium, sed non eandem hujus receptionis ationem esse, ac adedò aliam magis, aliam minus solennem, aliam majori, aliam minori comitate excipiendam, quarum utraqve in privilegio securitatis quidem paria facit, sed in humaniori ac benigniori recipiendi officio discrimen versatur maximum. Hujusmodi legationis militaris specimen dederunt Ton. Hove & Gisbert. de Witt. Lusitania Regis Don Joan. IV. viduæ bellum indicturi. Nos, inquit, commissorum fœderari Belgii Curatores, ut legitimum sit ejus initium, dominorum nostrorum jussu ac nomine, Regia Maj. Tue, cæterisque Lusitania regni Proceribus & incolis, bellum indicimus, decernimus & declaramus: & justis Dei benignitate freti, ut prospero successu, atque optato fine geratur, optamus. Sicut commemorant *ισωρηκώτατ* & Thuldenus Hist. part. III. l. 7. cujusmodi Legati speciatim vocantur Heroldi, si bella denunciatura veniant. Ex quibus apertum est, multis à se intervallis distare legatio-

iones civiles & militares; ad has referimus legationem de Induciis, solennitate quidem & securitate civilibus haud recedentem, ac comitatis, honorumque tributorum officiis prioribus illis longè posthabendam.

§. XIII. Ast postremum haud ducimus negligendum, jura induciarum, ut solius majestatis sunt cc) ita nisi ea indulgeat majestas, aut speciatim salutis publicæ gratia aliis utenda concedat, neminem ea sibi posse arrogare, nisi in sacra imperii impium, nisi hostem, nisi perduellem. dd) In sacratissimo Imperii Germanici corpore, quatenus eadem de ejus agitur jure, aut rebus ad salutem utilitatemve publicam ulla ratione pertinentibus, nec solus Imperator, nec soli Ordines, sed miro quodam & divinitus concessio temperamento, ee) ea cum Imperatore conjuncta habent exercentque Ordines. ff) Nam nullas recipit Germania leges, nisi nomine Imperii. gg) Sanctus Germanis Imperator, sanctum Augusti nomen est, quæ stat conventis, interposita jurisjurandi religione confirmatis. Colunt illum Ordines fide & obsequio, si servat promissa parent, obsequuntur, venerantur, sed legibus alligatum. hh) Quicquid contra eas factum fuerit, non censent ab Imperatore fieri. Sed id ut alibi persequamur, occasionem nuper dedit Hortlederus. ii) Nimirum nil tam Germaniæ adversum est, quàm regiū imperium: nil tam salubre, quàm temperatum & ex Imperatore Ordinibusque suavissimo coalitum consensu regimen. Quorum conjuncta & sanctis imperii Legibus fundata majestas ut aterna sit, & perpetua Augusto nostro cum Senatoribus concordia, pax, & inviolabilis amicitia intercedant, pietas civem Germanicum jubet precari. Ceterum Conciones civiles, quibus Oratores de induciis acturi solent uti, hic omitto, alibi à Præsidente recensendas. Sed hic finimus, quia lex imperat finem.

cc) Inducias ad jura majestatis pertinere, jam satis ex superioribus liquet. Idque non rectè observatum Casari penè exitium attulit, u-
ele-

eleganter declarat Georg. Lorenz von Spattenbach polit. philosoph. p. m. 110. Sed latebat hic arcanum dominationis, alibi edifferendum. dd) inducia, quae nomine imperii panguntur, non minus, quam cetera jura belli & pacis, foederum & Legationum, ad Imp. & Ordin. conjunctim pertinent. Quae autem jure potestatis in territorium competentis ineuntur, cuique pro se Principum concessae sunt. Quod & publica sanctiones, & exempla innumera testantur. Sed hic non omiserim, Georg. Braudlacht. à nobis disfidere, ut qui censeat, Principibus non tam titulo potestatis in territorium, quam peculiaris cujusdam privilegii nomine, induciarum dandarum jus convenire. Qui tamen si illic de iis induciis loquatur, quae ad moram debitoribus exhaustis concedendam comparatae sunt, fortasse tamen non ex vano suspicabimur, idem ejusdem de induciis militariis judicium fore. Sed id alibi plenius examinabimus. Interim conf. dictus auctor in Rep. Rom. Germ. c. 14. p. 198. 199. ee) Ineptè divinum hunc ordinem, & suavissimam harmoniam, sugillat personatus Monz ambano de stat. Imper. German. cap. 6. §. 9. cujus judicandi parum saepe religiosa licentia alibi accuratius castigabitur. ff) Sacras imperii leges (vulgo fundamentales vocant) ab Imperatore non nisi Ordinum consensu sanciri, constat ex tabulis publicis. V. Pacif. Osnabrug. Instr. §. 8. vers. gaudeant. Conf. R. A. 1654. §. und ober bey den ersten / & §. sehen demnach ordnen / wollen und gebiethen. Sed id vel sola confirmare potest sanctio Augustissimi nostri Imperatoris Leopoldi. Cujus ut sera vita & aeterna sit majestas, & salutis Germaniae & religionis erga sacratissimum imperium inter est precari. gg) Limn. annot. ad cap. Carol. V. art. 2. Summus Jctus Carpzov. c. 3. ad L. R. f. 1. Stirnius Nomoth. T. IV. Hulder Euben ad Perez. tit. de S. Ct. n. 2. & personatus ille ad novissimam imperii sanctionem commentator, qui Burgoldensem se vocat. hh) nimirum digna vox majestate regnantis est, legibus alligatum se Principem profiteri l. 4. C. de Leg. Hac causa est, cur Politici distinguant inter imperium, absolutum, & ut vocant, legale, seu temperatum, quale Imperatori nostro convenire, in expedito est probare. Huc conf. Gockel cap. 18. tit. 13. Sed hujus fundamentum ineptus sit, qui ex legibus Justinianeis derivatum velit. Itaque hic provocamus ad publica decreta pragmaticas sanctiones & Casareas, ut loquuntur, capitulationes, ac mutua compactata. ii) in diss. de Just. Bell. Germ. contra Carol. V. Imper. quae extat sine operum Melch. Goldasti.

X2615925

VD17

12045.

168
5
2/6
1

DEO FORTUNANTE!

De

INDUCIIS,

Publicè disputabunt

PRÆSES

CONRADUS SAMUEL

SCHURZFLEISCH,

Et

RESPONDENS

CAROLUS WIDEMANNUS,

LIPS.

VI. Eid. Septembr. A. E. C. V. cl. Isc LXIIX.

In Auditorio majori.

WITTENBERGÆ,

Typis MATTHÆI HENCKELII, ACAD. TYPOGR.

